

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

Poznań, 21 maja 2024 roku

UNP: 3001-24-065933

Znak sprawy: 3001-IWW1.0921.10.2024

Pan
Piotr Augustyniak
Naczelnik
Urzędu Skarbowego Poznań - Wilda
ul. Dolna Wilda 80B
61-501 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE	
Sporządzone na podstawie art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020, poz. 224).	
Nazwa i adres kontrolowanego urzędu	
3026 Urząd Skarbowy Poznań - Wilda ul. Dolna Wilda 80B 61-501 Poznań	
Naczelnik kontrolowanego urzędu	
Pan Piotr Augustyniak – od 16 kwietnia 2024 r. Pani Justyna Ratajczyk – do 15 kwietnia 2024 r.	
Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli	
Upoważnienie Nr 10/2024 z 9 stycznia 2024 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.	
Wpis do książki kontroli	
Kontrola w trybie zwykłym wpisana pod pozycją nr 1/2024.	
Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy	
1.	Renata Kramer, główny ekspert skarbowy
Data rozpoczęcia czynności kontrolnych	22 stycznia 2024 r.
Data zakończenia czynności kontrolnych	2 kwietnia 2024 r.
Zakres kontroli	

Przedmiot kontroli	Prawidłowość postępowania z kwotami zabezpieczonymi w trybie art. 33 ustawy Ordynacja podatkowa.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Badaniem zostały objęte również zdarzenia i dokumenty wcześniejsze lub późniejsze, które miały związek z przedmiotem kontroli.
Kontrolowany obszar działalności	
Pobór i egzekucja	
Cel kontroli	
Celem kontroli było ustalenie, czy czynności związane z zabezpieczaniem zobowiązań w formie przewidzianej w art. 33d § 2 pkt 6 Ordynacji podatkowej oraz zabezpieczaniem zobowiązań w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji poprzez zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych lub poprzez przyjęcie kaucji pieniężnej - mające wpływ na prawidłowość postępowania z zabezpieczonymi kwotami - były wykonywane zgodnie z przepisami prawa, rzetelnie i terminowo, przez upoważnionych pracowników kontrolowanego Urzędu.	
Ocena skontrolowanej działalności	
Pozytywna z nieprawidłowościami	
DOKONANE USTALENIA FAKTYCZNE	

I. Przedmiot kontroli:

„Prawidłowość postępowania z kwotami zabezpieczonymi w trybie art. 33 Ustawy Ordynacja podatkowa”.

Instytucja zabezpieczenia zobowiązań podatkowych została uregulowana w Rozdziale 3 Działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r., poz. 2383 ze zm.), dalej „Ordynacja podatkowa” albo „Op”, zatytułowanym „Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych”.

Z uwagi na okres objęty kontrolą i objęcie nią także czynności wykonanych w Urzędzie Skarbowym Poznań – Wilda przed 2023 r., ocena prawidłowości realizacji zadań przez kontrolowany organ została dokonana w oparciu o przepisy prawne (zarówno Ordynacji podatkowej, jak innych aktów prawnych) w brzmieniu obowiązującym w dacie wystąpienia ocenianych zdarzeń.

Przedmiotem zabezpieczenia, o którym mowa w art. 33 Op, dokonywanego na majątku podatnika (a w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim także na majątku wspólnym) może być zobowiązanie podatkowe przed terminem płatności, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że nie zostanie ono wykonane, a w szczególności gdy podatnik trwale nie uiszcza wymagalnych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym lub dokonuje czynności polegających na zbywaniu majątku, które mogą utrudnić lub udaremnić egzekucję. Zabezpieczenia w opisanych okolicznościach można dokonać również w toku postępowania

podatkowego, kontroli podatkowej lub kontroli celno-skarbowej, przed wydaniem decyzji: ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego, określającej wysokość zobowiązania podatkowego lub określającej wysokość zwrotu podatku. W tym przypadku zabezpieczeniu podlega przybliżona kwota zobowiązania podatkowego określona w decyzji o zabezpieczeniu.

W art. 33d § 1 Ordynacji podatkowej ustawodawca unormował, że zabezpieczenie wykonania decyzji nakładającej obowiązek podlegający wykonaniu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub wykonanie decyzji o zabezpieczeniu, o którym mowa w art. 3, następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w formie określonej w § 2. W tym drugim przypadku zabezpieczenie następuje poprzez przyjęcie przez organ podatkowy, na wniosek strony, zabezpieczenia w formie np. uznania kwoty na rachunku depozytowym organu podatkowego (art. 33d § 2 pkt 6 Op).

Z kolei zgodnie z art. 164 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2023 r., poz. 2505 ze zm.), dalej „upea”, zabezpieczenia dokonuje organ egzekucyjny między innymi poprzez zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych, innych wierzytelności i praw majątkowych lub ruchomości (pkt 1 ww. paragrafu). Organ egzekucyjny może także dokonać zabezpieczenia w trybie art. 166 upea, tj. na wniosek zobowiązanego przez złożenie przez niego kaucji, w tym kaucji w gotówce albo w innej postaci.

Według art. 165 § 2 upea, zajęte pieniądze w celu zabezpieczenia wpłaca się na wydzielony oprocentowany rachunek bankowy organu egzekucyjnego z oprocentowaniem udzielonym przez bank dla wkładów wypłacanych na każde żądanie, z wyjątkiem:

- środków pieniężnych podlegających zabezpieczeniu na podstawie postanowienia sądu lub prokuratora – te przechowuje się na rachunkach depozytowych Ministra Finansów, o których mowa w art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, znajdujących się w dyspozycji odpowiednio właściwego sądu albo właściwej powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury (§ 2a);
- przypadków, gdy z okoliczności sprawy wynika, że zabezpieczenie trwać będzie dłużej niż 3 miesiące i zobowiązany złożył stosowny wniosek – wówczas zajęte pieniądze wpłaca się na rachunek lokaty terminowej (§ 3).

Realizacja zajęć wierzytelności z rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, a także wynagrodzenia za pracę i innych należności płatnych w przyszłości (bez ponawiania ich zajęcia), oraz innych wierzytelności pieniężnych (po nadejściu terminu płatności wierzytelności przez jej dłużnika) następuje – zgodnie z art. 165 § 4 i § 5 upea - przez przekazanie zajętych kwot na rachunek, o którym mowa w § 2.

W myśl § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1718) oprocentowanie sum depozytowych oraz sum na zlecenie, stanowiących własność osób fizycznych, prawnych i innych jednostek

organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, powiększa ich wartość, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów, przekazanymi Dyrektorom Izb Administracji Skarbowej pismem z 23 października 2023 r. znak (...), w przypadku, gdy naczelnik urzędu skarbowego (działający zarówno jako organ podatkowy, który przyjął od osoby fizycznej dobrowolne zabezpieczenie w formie z art. 33d § 2 pkt 6 Ordynacji podatkowej, jak i jako organ egzekucyjny, który dokonał zabezpieczenia z pieniędzy lub wierzytelności osoby fizycznej) dokonuje wypłaty świadczeń z tytułu oprocentowania sum depozytowych, obowiązany jest wystawić imienną informację PIT-11 dla podatnika będącego osobą fizyczną. Natomiast w przypadku, gdy podatnikiem (a zatem i beneficjentem oprocentowania) jest podmiot niebędący osobą fizyczną, wypłata środków z ww. tytułu nie powoduje obowiązku podjęcia przez naczelnika urzędu skarbowego jakichkolwiek działań informacyjnych (obowiązek uwzględnienia przysporzenia na potrzeby rozliczenia podatkowego CIT spoczywa w całości na podatniku).

Z przepisów zarządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie zasad rachunkowości i planów kont dla organów podatkowych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, w zakresie poboru i rozliczenia podatków, opłat, wpłat z zysku przedsiębiorstw państwowych, jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz banków państwowych, a także innych niepodatkowych należności budżetowych, do których poboru, ustalania lub określania są uprawnione organy podatkowe (Dz.Urz.MFFiPR z 2021 r., poz. 139 ze zm.) wynika między innymi, że do rachunków pomocniczych urzędu skarbowego zaliczane są rachunki sum depozytowych, które służą do przechowywania:

- * środków pieniężnych przechowywanych na podstawie przepisów ustawy egzekucyjnej w wyniku zabezpieczenia należności pieniężnej,
- * środków pieniężnych wpłaconych do kasy albo na rachunek bankowy jako zabezpieczenie podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, w szczególności należności celnych,
- * środków pieniężnych w złotych lub w walutach obcych, w tym lokat terminowych przechowywanych dla organu podatkowego w rozumieniu przepisów Ordynacji podatkowej lub organu egzekucyjnego w rozumieniu ustawy egzekucyjnej.

Do zajętych w toku postępowania zabezpieczającego pieniędzy zastosowanie znajdują przepisy zarządzenia nr 30 Ministra Finansów z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie poboru i rozliczania pieniędzy odebranych, zajętych albo uzyskanych przez pracownika obsługującego organ egzekucyjny podległy Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.Urz.MF z 2018 r., poz. 5 ze zm.). Zgodnie z § 6 zarządzenia pracownik przekazuje odebrane, zajęte albo uzyskane pieniądze na rachunek depozytowy w sumach zbiorczych, posługując się formularzem wpłaty gotówkowej. Obowiązek ten wykonuje niezwłocznie, nie później niż przed upływem 3 dni roboczych następujących po dniu ich odebrania, zajęcia bądź uzyskania, a jeżeli łączna kwota odebranych, zajętych albo uzyskanych pieniędzy przekracza 5000 zł albo odebrano, zajęto

bądź uzyskano pieniądze w urzędzie skarbowym - nie później niż w dniu roboczym następującym po dniu ich odebrania, zajęcia albo uzyskania.

Pismem z 10 marca 2023 r. nr (...), w związku z pojawiającymi się nieprawidłowościami w obszarze rozliczania sum depozytowych, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu przypomniał Naczelnikom Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego, o obowiązku prowadzenia nadzoru nad ewidencją i rozliczaniem sum depozytowych oraz o obowiązku nadzoru nad obsługą rachunków bankowych w zakresie sum depozytowych. Mając na uwadze przepisy art. 165 § 2, 3, 5 upea, organ nadzoru zalecił:

- cykliczne sprawdzanie kwot wpływających na rachunki depozytowe i odpowiednie identyfikowanie tytułu ich wpłaty (czy została ona uzyskana w postępowaniu egzekucyjnym, czy w postępowaniu zabezpieczającym), a w przypadku stwierdzenia, że uiszczana należność wynika z prowadzonego postępowania zabezpieczającego bezwzględne przesięgowanie uzyskanych środków pieniężnych na rachunek oprocentowany, o którym mowa w art. 165 § 2 upea;
- zweryfikowanie aktualnie istniejących wewnętrznych procedur w sprawie rozliczania sum depozytowych uzyskanych w wyniku egzekucji administracyjnej oraz postępowania zabezpieczającego, a w przypadku braku takich procedur zarekomendował rozważenie ich wprowadzenia, celem sprawowania przez Naczelników skutecznego nadzoru w tym obszarze.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi przez Ministerstwo Finansów w zakresie realizacji przez organy egzekucyjne zabezpieczeń w następstwie blokady Szefa KAS, pismem z 20 listopada 2023 r. nr (...) Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zobowiązał Naczelników Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego do podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości, zapoznania pracowników komórek egzekucyjnych z treścią pisma oraz przekazania informacji o sposobie nadzorowania w organie egzekucyjnym działań związanych z blokadą Szefa KAS. Organ nadzoru wskazał, że Ministerstwo Finansów, dokonując analizy postępowań zabezpieczających prowadzonych przez organy egzekucyjne, stwierdziło, że istnieją problemy w komunikacji pomiędzy organami egzekucyjnymi a bankami. Występują bowiem przypadki niekierowania do banku obligatoryjnych komunikatów 5217 (wezwanie do udzielenia informacji - informacja, że zajęcie jest konsekwencją/kontynuacją blokady Szefa KAS) i 5230 (zawiadomienie o rodzaju egzekwowanej należności – poinformowanie banku, że zabezpieczeniu podlegają należności, o których mowa w art. 62b ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe) lub kierowania ich z opóźnieniem, albo kierowania błędnych komunikatów informujących, że zajęcie jest następstwem blokady Szefa KAS, w sprawach w których nie miało to miejsca. Tymczasem obowiązek przesyłania do banku ww. komunikatów powinien zostać wykonany niezwłocznie i wyłącznie wówczas, gdy zajęcie zostaje dokonane w następstwie ww. blokady. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zwrócił przy tym uwagę na skutki błędnych działań organów egzekucyjnych w postaci nieprzekazywania lub przekazywania z opóźnieniem (bez winy banku) zabezpieczonych kwot na konto organu egzekucyjnego. Przypomniał,

że o ww. obowiązkach organy egzekucyjne zostały poinformowane pismami Ministerstwa Finansów z 7 kwietnia 2021 r. znak (...) (dot. komunikatu 5217) oraz z 4 stycznia 2023 r. znak (...) (dot. komunikatu 5230), przekazanymi przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu pismami odpowiednio: z 8 kwietnia 2021 r. nr (...) oraz z 16 stycznia 2023 r. nr (...).

Wcześniej, pismem z 14 lipca 2021 r. nr (...) Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu przesał do Naczelników Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego wzór zmienionej Instrukcji w sprawie zabezpieczania zobowiązań podatkowych w trybie ustawy Ordynacja podatkowa, uwzględniający rekomendacje przekazane przez Ministerstwo Finansów Departament Nadzoru nad Kontrolami pismem z 14 czerwca 2021 r. znak (...). W piśmie polecił dostosowanie funkcjonujących w Urzędach procedur do założeń zawartych w ww. Instrukcji, zgodnie z § 16 Zarządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie organizacji Krajowej Informacji Skarbowej, izby administracji skarbowej, urzędu skarbowego, urzędu celno-skarbowego i Krajowej Szkoły Skarbowości oraz nadania im statutów, oraz zobowiązań adresatów do poinformowania o sposobie realizacji zadania.

Z załączonego do ww. pisma z 14 lipca 2021 r. nr (...) wzoru zmienionej Instrukcji w sprawie zabezpieczania zobowiązań podatkowych w trybie ustawy Ordynacja podatkowa wynika między innymi, że:

- określa zasady postępowania dotyczące zabezpieczania wykonania zobowiązań podatkowych, odsetek, o których mowa w art. 53a Ordynacji podatkowej, zaległości o których mowa w art. 52 i 52a Ordynacji podatkowej i innych należności, do których stosuje się art. 33 i następnę Ordynacji podatkowej - w trybie art. 33 ustawy Ordynacja podatkowa oraz zasady nadawania decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności, na podstawie art. 239b ustawy Ordynacja podatkowa;
- obowiązuje pracowników świadczących pracę w urzędach skarbowych województwa wielkopolskiego i realizujących zadania z zakresu: czynności analitycznych i sprawdzających, kontroli podatkowej, postępowań podatkowych, spraw wierzycielskich, egzekucji administracyjnej;
- stosowanie instrukcji jest obligatoryjne, gdy prowadzona kontrola podatkowa lub postępowanie podatkowe dotyczy zobowiązań podatkowych, których przewidywana łączna kwota należności głównej podlegająca zabezpieczeniu w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (kwota uszczuplenia) jest wyższa lub równa 50.000 zł (w przypadkach, gdy kwota uszczuplenia jest niższa - stosowanie instrukcji jest fakultatywne; instrukcja nie ma zastosowania do kontroli podatkowych i postępowań podatkowych w sprawie zaliczek na podatek);
- po zakończeniu kontroli, podczas której złożono wniosek o dokonanie zabezpieczenia wykonania zobowiązania podatkowego, pracownik komórki ds. kontroli niezwłocznie przekazuje do komórki ds. wierzycielskich informację o jej zakończeniu;
- po wydaniu decyzji wymiarowej dotyczącej zobowiązania, które uprzednio było przedmiotem wniosku złożonego przez komórkę ds. kontroli lub komórkę postępowań podatkowych o dokonanie zabezpieczenia wykonania zobowiązania podatkowego, pracownik komórki postępowań podatkowych przekazuje niezwłocznie do komórki ds. wierzycielskich

kopię ww. decyzji, a następnie przekazuje uwierzytelnioną kserokopię zwrotnego potwierdzenia doręczenia tej decyzji;

- pracownik komórki ds. wierzycielskich:

* rozpatruje wnioski o przyjęcie dobrowolnego zabezpieczenia, o którym mowa w art. 33d § 2 Ordynacji podatkowej;

* niezwłocznie przekazuje do organu egzekucyjnego informacje mogące mieć wpływ na uchylenie zarządzenia zabezpieczenia;

* po otrzymaniu informacji o doręczeniu ostatecznej decyzji lub innego orzeczenia podlegającego wykonaniu w sprawie, w której dokonano zabezpieczenia, niezwłocznie, nie później niż przed upływem 2 miesięcy od dnia doręczenia ostatecznej decyzji lub innego orzeczenia podlegającego wykonaniu w sprawie, wystawia tytuł wykonawczy celem przekształcenia zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne;

- pracownik komórki ds. egzekucji:

* wprowadza zarządzenie zabezpieczenia/tytuł wykonawczy do systemu EGAPOLTAX po nadaniu klauzuli o przyjęciu zarządzenia zabezpieczenia do wykonania/klauzuli o skierowaniu tytułu wykonawczego do egzekucji administracyjnej;

* doręcza zobowiązanemu odpis zarządzenia zabezpieczenia lub odpis zarządzenia zabezpieczenia wraz z decyzją o zabezpieczeniu w przypadkach, o których mowa w art. 155b ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji/odpis tytułu wykonawczego oraz bezzwłocznie zabezpiecza wykonanie należności wskazanych w zarządzeniu zabezpieczenia/tytuł wykonawczym w trybie wskazanym w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;

3) niezwłocznie przekazuje komórce ds. wierzycielskich uwierzytelnioną kserokopię potwierdzenia odbioru odpisu zarządzenia zabezpieczenia lub inny dowód jego doręczenia;

- kierownik komórki kontroli podatkowej, komórki postępowania podatkowego lub osoby nadzorujące sprawują bieżący nadzór nad realizacją zadania zgodnie z przepisami prawa, regulaminem organizacyjnym urzędu, zakresem upoważnień, zakresem stałych uprawnień i zakresem obowiązków oraz w ramach kontroli funkcjonalnej przeprowadzają kontrolę na doborze próby co najmniej 3 akt spraw z ogółu spraw przeprowadzonych w okresie kwartalnym, w zakresie realizacji przedmiotowych Instrukcji;

- naczelnik urzędu skarbowego sprawuje nadzór nad prawidłową realizacją postanowień niniejszej instrukcji oraz zapewnieniem efektywnej współpracy pomiędzy komórkami biorącymi udział w procesie zabezpieczania zobowiązań podatkowych;

- naczelnik urzędu skarbowego lub zastępca naczelnika dokonuje analizy wyników pracy komórek na podstawie liczby wydanych decyzji o zabezpieczeniu, uwzględniając kwoty dokonanych zabezpieczeń oraz kwoty wpłat podatków dokonanych przez podatników lub uzyskanych w toku postępowania egzekucyjnego – w terminie do 15 dnia miesiąca po zakończeniu kwartału.

Według § 15 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 51/2023 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 14 kwietnia 2023 r.:

1) do zadań Pierwszego Referatu Postępowania Podatkowego SPO1, Drugiego Referatu Postępowania Podatkowego SPO2 (komórki nadzorowane bezpośrednio przez Kierownika Działu Postępowania Podatkowego SPO oraz pośrednio – przez I Zastępcę NUS Poznań – Wilda ZN1) i Referatu Kontroli Podatkowej SKP[1] (do 19 kwietnia 2023 r. Dział Kontroli Podatkowej SKP; komórka nadzorowana bezpośrednio przez I Zastępcę NUS Poznań – Wilda ZN1) należy między innymi wnioskowanie o zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych;

2) do zadań Pierwszego Referatu Spraw Wierzycielskich SEW-1 (komórka nadzorowana bezpośrednio przez II Zastępcę NUS Poznań – Wilda ZN2) należy między innymi:

- * wykonywanie zadań wierzyciela w ramach postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego, w tym w egzekucji sądowej po zbiegu egzekucji;

- * podejmowanie innych działań służących zabezpieczeniu i wykonaniu zobowiązań podatkowych w zakresie nie należącym do zadań innych komórek organizacyjnych;

3) do zadań Drugiego Referatu Spraw Wierzycielskich SEW-2 (komórka nadzorowana bezpośrednio przez II Zastępcę NUS Poznań – Wilda ZN2) należy między innymi:

- * orzekanie o zabezpieczeniu wykonania zobowiązań podatkowych oraz wystawianie i przekazywanie do organów egzekucyjnych zarządzeń zabezpieczenia;

- * podejmowanie innych działań służących zabezpieczeniu i wykonaniu zobowiązań podatkowych w zakresie nie należącym do zadań innych komórek organizacyjnych;

4) do zadań Działu Egzekucji Administracyjnej SEE (komórka nadzorowana bezpośrednio przez II Zastępcę NUS Poznań – Wilda ZN2) należy między innymi:

- * badanie prawidłowości otrzymanych tytułów wykonawczych, zarządzeń zabezpieczenia i innych dokumentów zabezpieczenia oraz dopuszczalności prowadzenia egzekucji administracyjnej i zabezpieczenia;

- * zabezpieczanie należności pieniężnych;

- * wykonywanie postanowień o zabezpieczeniu majątkowym wydanych przez prokuratora, sąd lub finansowy organ postępowania przygotowawczego;

- * realizowanie wniosków o odzyskanie należności pieniężnych oraz podjęcie środków zabezpieczających należności pieniężne, o których mowa w ustawie o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych;

5) do zadań Działu Rachunkowości SER (komórka nadzorowana bezpośrednio przez II Zastępcę NUS Poznań – Wilda ZN2) należy między innymi:

- * prowadzenie ewidencji przypisów, odpisów, wpłat, zwrotów i zaliczeń nadpłat z tytułu podatków i opłat;

- * prowadzenie ewidencji i rozliczanie sum depozytowych;

- * obsługa rachunków bankowych w zakresie sum depozytowych.

Opis próby

W 2023 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda prowadził 740 postępowań zabezpieczających, z czego zabezpieczenia w formie pieniężnej dokonał w 282 sprawach, w tym w 278 sprawach dotyczących zabezpieczenia zobowiązań, o których mowa w art. 33 Ordynacja podatkowa.

Kontrolą objęto 226 spraw, w tym:

- wszystkie sprawy niezakończone przed 1 stycznia 2024 r., w których co najmniej jedną kwotę na poczet zabezpieczenia organ egzekucyjny uzyskał w 2023 r. – w sumie 114 spraw dotyczących 11 podmiotów;
- wszystkie sprawy zakończone w 2023 r., w których organ egzekucyjny uzyskał kwoty na poczet zabezpieczenia w badanym okresie lub wcześniej – w sumie 112 spraw dotyczących 11 podmiotów.

W temacie objętym kontrolą, w trakcie kontroli należało sprawdzić:

1. W zakresie czynności związanych z zabezpieczaniem zobowiązań w formie przewidzianej w art. 33d § 2 pkt 6 Ordynacji podatkowej: czy wnioski podatników o przyjęcie dobrowolnego zabezpieczenia w formie depozytu, zgłoszone na podstawie art. 33d § 2 pkt 6 Ordynacji podatkowej, były uwzględniane po uprzednim wpłaceniu depozytu (tj. uznaniu kwoty na rachunku depozytowym organu podatkowego) oraz czy w przypadku uwzględnienia wniosków o przyjęcie dobrowolnego zabezpieczenia w formie depozytu, złożonych po ustanowieniu zabezpieczenia w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zakres zabezpieczenia ustanowionego w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji uchylono lub zmieniono, w zakresie przyjętego zabezpieczenia.
2. W zakresie czynności związanych z zabezpieczaniem zobowiązań w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji poprzez zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych lub przyjęcie kaucji:
 - 2.1. Czy zajęte w celu zabezpieczenia pieniądze zostały wpłacone przez upoważnionych pracowników Urzędu w Oddziale NBP, terminowo (zgodnie z § 6 zarządzenia nr 30 Ministra Finansów z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie poboru i rozliczania pieniędzy odebranych, zajętych albo uzyskanych przez pracownika obsługującego organ egzekucyjny podległy Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej), na wydzielony oprocentowany rachunek bankowy organu egzekucyjnego z oprocentowaniem udzielonym przez bank dla wkładów wypłacanych na każde żądanie;
 - 2.2. Czy z okoliczności spraw (potwierdzonych stosownymi dowodami), w których pozytywnie załatwiono wnioski podatnika o wpłacenie zajętych pieniędzy na rachunek lokaty terminowej wynikało, że zabezpieczenie trwać będzie dłużej niż 3 miesiące;
 - 2.3. Czy zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, a także wynagrodzenia za pracę i innych należności płatnych w przyszłości (bez ponawiania ich zajęcia), oraz innych wierzytelności pieniężnych (po nadejściu terminu płatności wierzytelności przez

- jej dłużnika) były realizowane przez przekazanie zajętych kwot na wydzielony oprocentowany rachunek bankowy organu egzekucyjnego z oprocentowaniem udzielonym przez bank dla wkładów wypłacanych na każde żądanie, tj. czy w zawiadomieniach o ww. zajęciach zabezpieczających wskazano prawidłowe numery rachunków bankowych;
- 2.4. Czy w przypadku zwrotu zabezpieczonych kwot zobowiązanemu (w formie bezpośredniej lub poprzez zaliczenie ich na zaległości podatkowe), przekazywano je wraz z należnym oprocentowaniem, naliczonym od wartości sumy złożonej na rachunku bankowym, o którym mowa w art. 165 § 2 upea, a gdy zobowiązany był osobą fizyczną – wystawiano ponadto stosowną informację PIT-11;
- 2.5. Czy prowadzony był nadzór nad ewidencją i rozliczaniem sum depozytowych oraz nadzór nad obsługą rachunków bankowych w zakresie sum depozytowych, w tym:
- czy (a jeśli tak, to z jaką częstotliwością) cyklicznie sprawdzano kwoty wpływające na rachunki depozytowe i dokonywano odpowiedniego identyfikowania tytułu ich wpłaty, a w przypadku stwierdzenia, że uiszczana należność wynika z prowadzonego postępowania zabezpieczającego, przeksięgowywano je bezzwłocznie na rachunek oprocentowany, o którym mowa w art. 165 § 2 upea;
 - czy po 10 marca 2023 r. wprowadzono/zaktualizowano wewnętrzne procedury w sprawie rozliczania sum depozytowych uzyskanych w wyniku egzekucji administracyjnej oraz postępowania zabezpieczającego;
- 2.6. Czy w sposób prawidłowy realizowano zabezpieczenia dokonane w następstwie blokady Szefa KAS, w szczególności czy terminowo i prawidłowo kierowano do banku komunikaty 5217 (wezwanie do udzielenia informacji - informacja, że zajęcie jest konsekwencją/kontynuacją blokady Szefa KAS) i 5230 (zawiadomienie o rodzaju egzekwowanej należności – poinformowanie banku, że zabezpieczeniu podlegają należności, o których mowa w art. 62b ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe).
3. W zakresie komunikacji pomiędzy komórkami Urzędu uczestniczącymi w procesie zabezpieczania zobowiązań w formie przewidzianej w art. 33d § 2 pkt 6 Ordynacji podatkowej oraz zabezpieczania zobowiązań w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji poprzez zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych lub poprzez przyjęcie kaucji pieniężnej, należy ustalić, czy istotne, mające wpływ na prawidłowość postępowania z zabezpieczonymi kwotami informacje były przekazywane między właściwymi komórkami niezwłocznie, w terminach pozwalających na realizację zadań zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Sposób organizacji realizowania zadania w kontrolowanym Urzędzie

W toku kontroli Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda przedstawił proces obiegu dokumentów elektronicznych oraz dokumentów papierowych, związanych z zabezpieczaniem należności, między komórkami Urzędu, w tym przede wszystkim między komórkami SEW, SEE, SER. Mianowicie poinformował, że w przypadku, gdy decyzja o zabezpieczeniu jest wydawana przez kontrolowany organ podatkowy:

- wniosek o wydanie decyzji zabezpieczającej przekazywany jest z komórki SKP lub SPO do komórki SEW-2 poprzez SZD;
- decyzja o zabezpieczeniu wydawana jest przez komórkę SEW-2 w zależności od stopnia skomplikowania sprawy średnio w terminie 1 miesiąca i rejestrowana w systemie Poltax;
- po doręczeniu decyzji o zabezpieczeniu komórka SEW-2 wystawia w aplikacji e-TW zarządzenia zabezpieczenia i za jej pośrednictwem przekazuje je do komórki SEE (poprzez SZD przekazywana jest do działu SEE również decyzja o zabezpieczeniu);
- wyznaczeni pracownicy komórki SEE do badania prawidłowości otrzymanych tytułów wykonawczych, zarządzeń zabezpieczenia i innych dokumentów zabezpieczenia oraz dopuszczalności prowadzenia egzekucji administracyjnej i zabezpieczenia migrują zarządzenia zabezpieczenia do systemu Egapoltax i na ich podstawie dokonywane są czynności zabezpieczające przez wyznaczonego pracownika;
- polecenie prześlęgowania kwot uzyskanych w wyniku zabezpieczenia z konta depozytowego organu egzekucyjnego na oprocentowany rachunek bankowy jest przekazywane do komórki SER poprzez system Ewidencje (oraz w formie papierowej przekazywany jest wydruk przelewu z ww. systemu wraz z paskiem przekazywanego przelewu) niezwłocznie po jego otrzymaniu;
- wnioski o prześlęgowanie kwot z rachunku oprocentowanego na rachunek depozytowy organu egzekucyjnego celem rozliczenia na zaległości (po wystawieniu tytułów wykonawczych) przekazywane są w formie pisemnej do komórki SER.

Kontrolowany organ zaznaczył, że jeśli decyzja o zabezpieczeniu jest wydawana przez inny organ podatkowy pracownicy komórki SEW-2 po otrzymaniu decyzji oraz potwierdzenia odbioru wystawiają na jej podstawie w aplikacji e-TW zarządzenia zabezpieczenia i za jej pośrednictwem przekazują je do komórki SEE oraz wprowadzają decyzje o zabezpieczeniu do systemu Poltax Plus. Pozostałe czynności odbywają się tak samo jak w przypadku własnych decyzji zabezpieczających.

Prawidłowość postępowania przez kontrolowany organ z kwotami zabezpieczonymi w trybie art. 33 ustawy Ordynacja podatkowa

Podczas analizy dokumentów spraw przekazanych do kontroli stwierdzono, że w Urzędzie niezwłocznie:

- w komórce SEW-2 sporządzono zarządzenia zabezpieczenia i przekazano je celem realizacji do komórki SEE,
- w komórce SEE przyjęto zarządzenia zabezpieczenia do wykonania i na ich podstawie dokonano zajęcia zabezpieczającego, w tym zajęcia wierzytelności pieniężnych zobowiązanego,
- w komórce SER zrealizowano – wygenerowane przez SEE - polecenia prześlęgowania z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany.

We wszystkich sprawach, w których Szef KAS dokonał blokady środków na rachunku bankowym zobowiązanego skierowane zostały do banku prowadzącego ten rachunek zajęcia zabezpieczające. Zgodnie z obowiązującą procedurą, wyciągi z nieoprocentowanego rachunku depozytowego Urzędu zostały sporządzone w dniu roboczym bezpośrednio następującym po wpływie zabezpieczonych kwot, wpłaty z tytułu zabezpieczenia były prawidłowo

zidentyfikowane i każda z kwot, która powinna być zdeponowana na oprocentowanym rachunku bankowym organu została na niego przekazana.

Ponadto w badanym obszarze dokonano następujących ustaleń:

1. W zakresie czynności związanych z zabezpieczaniem zobowiązań w formie przewidzianej w art. 33d § 2 pkt 6 Ordynacji podatkowej.

Ustalono, że w badanym okresie do Urzędu nie wpłynęły wnioski o przyjęcie zabezpieczenia w formach określonych art. 33d Ordynacji podatkowej. Ponadto w 2023 r. oraz w 2024 r. nie załatwiano spraw z tego zakresu na podstawie wniosków złożonych przed 2023 r.

2. W zakresie czynności związanych z zabezpieczaniem zobowiązań w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji poprzez zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych lub przyjęcie kaucji.

Z umów z 30 września 2015 r., zawartych między NBP Oddział Okręgowy w Poznaniu i Izbą Skarbową w Poznaniu (obecnie Izbą Administracji Skarbowej w Poznaniu), dotyczących prowadzenia przez NBP rachunków bankowych do obsługi Urzędu Skarbowego Poznań - Wilda wynika, że:

- ✓ rachunek nr 92 1010 1469 0032 1613 9120 0000 jest rachunkiem sum depozytowych, na którym zgromadzone środki pieniężne są nieoprocentowane,
- ✓ rachunek nr 58 1010 1469 0032 1613 9120 1000 jest rachunkiem sum depozytowych, na którym zgromadzone środki pieniężne są oprocentowane.

Według § 5 ust. 1 umowy rachunku bankowego prowadzonego w złotych z wykorzystaniem NBE¹ oraz obsługi mikrorachunków w systemie NBPCOLLECT (umowa dot. prowadzenia ww. rachunku 58 (...), oprocentowanie środków pieniężnych ulega zmianie zgodnie z § 18 ust.2 Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych i świadczenia usługi bankowości elektronicznej, dalej „Regulamin NBP”. W myśl powołanego przepisu Regulaminu NBP, jeżeli umowa stanowi, że środki pieniężne, zgromadzone na rachunkach bankowych bieżących i pomocniczych w złotych, są oprocentowane, odsetki naliczane są według zmiennej stopy procentowej, w wysokości stanowiącej 0,3 redyskonta weksli NBP, obowiązującej od dnia określonego w uchwale Rady Polityki Pieniężnej, ustalającej stopy procentowe NBP, ogłaszanej w Dzienniku Urzędowym NBP.

2.1 W zakresie zajęcia pieniędzy w celu zabezpieczenia.

Ustalono, że do obsługi zabezpieczeń, o których mowa w art. 165 § 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji służy rachunek 58 1010 1469 0032 1613 9120 1000. Z kolei rachunek sum depozytowych o nr 92 1010 1469 0032 1613 9120 0000 jest rachunkiem nieoprocentowanym.

W toku kontroli kontrolowany organ przekazał skan dokumentu z 28 września 2018 r., zaakceptowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda Annę Stankiewicz, podpisanego przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, skierowanego do NBP Oddział Okręgowy w Poznaniu, zatytułowanego „Lista osób upoważnionych przez Izbę

¹ System Bankowości elektronicznej NBP

Administracji Skarbowej w Poznaniu do obsługi rachunku Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda”. Poinformował przy tym, że w związku ustaniem zatrudnienia jednego z pracowników figurujących na liście, tj. (...) (pracownik był zatrudniony w Urzędzie do (...) r.), lista zostanie zaktualizowana.

Z treści dokumentu wynika, że posiadacz rachunku - Izba Administracji Skarbowej w Poznaniu upoważnił od 2 października 2018 r. pięciu pracowników Urzędu (...), do wykonywania czynności związanych z prowadzeniem rachunku bankowego, innych niż wykonywane z wykorzystaniem NBE, a mianowicie do dokonywania wpłat gotówkowych. Powyższy dokument nie umożliwia jednak realizacji zadania, o którym mowa w art. 165 § 2 upea. W treści dokumentu wskazano bowiem tylko rachunek o nr 92 1010 1469 0032 1613 9120 0000, co oznacza, że upoważnienie obejmuje wyłącznie wpłaty na rachunek nieoprocentowany. Tymczasem, zgodnie z powołanym przepisem, zajęte pieniądze w celu zabezpieczenia wpłaca się na wydzielony oprocentowany rachunek bankowy organu egzekucyjnego (...).

Ustalono jednak, że w Urzędzie nie było przypadków uzyskania kwot bezpośrednio od zobowiązanego, tj. z pominięciem dłużnika zajętej wierzytelności. Ponadto w żadnych sprawach zabezpieczających zarówno w 2023 r., jak i w latach poprzednich, nie wpłynęły wnioski podatnika o przyjęcie kaucji, o których mowa w art. 166 upea. Zatem stwierdzony brak upoważnienia pracowników Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda do dokonywania wpłat gotówkowych na rachunek oprocentowany nie spowodował w kontrolowanym okresie nieprawidłowości w postępowaniu z zabezpieczonymi kwotami.

2.2 W zakresie wniosków podatnika o wpłacenie zajętych pieniędzy na rachunek lokaty terminowej.

Ustalono, że brak jest spraw powodujących konieczność otwarcia rachunków lokat terminowych. W badanym okresie nie wpłynęły bowiem do Urzędu wnioski zobowiązanych o wpłacenie zabezpieczonych środków pieniężnych na rachunek lokaty terminowej.

2.3 W zakresie zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, a także wynagrodzenia za pracę i innych należności płatnych w przyszłości (bez ponawiania ich zajęcia), oraz innych wierzytelności pieniężnych.

Do obsługi zabezpieczeń, o których mowa w art. 165 § 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji służy rachunek 58 1010 1469 0032 1613 9120 1000, tj. rachunek oprocentowany. Tymczasem w kontrolowanych sprawach wszystkie zabezpieczone kwoty, uzyskane w wyniku czynności zabezpieczających w postaci zajęcia wierzytelności pieniężnych, wpłynęły na nieoprocentowany rachunek Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda.

Z analizy przekazanych do kontroli dokumentów wynika, że przyczyną takiego stanu rzeczy jest wskazanie przez organ egzekucyjny w skierowanych do dłużników zajętych wierzytelności zawiadomieniach o zabezpieczeniu (tj. zajęciach: wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunku bankowego, innej wierzytelności pieniężnej), że zajęte w celu zabezpieczenia

kwoty należy przekazywać na rachunek bankowy NBP O/Poznań nr 92 1010 1469 0032 1613 9120 0000 (tj. rachunek nieoprocentowany).

Zgodnie z art. 165 § 4 upea, w brzmieniu obowiązującym od 30 listopada 2001 r., zajęta wierzytelność po nadejściu terminu jej płatności przez dłużnika tej wierzytelności zrealizowana jest w celu zabezpieczenia przez przekazanie jej na rachunek, o którym mowa w § 2 (tzn. rachunek oprocentowany). Tak samo przekazywane są zajęte w celu zabezpieczenia wynagrodzenia za pracę i inne należności płatne w przyszłości, bez ponawiania ich zajęcia aż do wysokości należności zabezpieczonej.

Od 30 października 2020 r., na podstawie art. 165 § 5 upea (przepis dodany ustawą z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw /Dz.U. z 2019 r., poz. 2070 ze zm./), także realizacja zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową jest realizowana przez przekazanie zajętych kwot na rachunek, o którym mowa w § 2.

Wobec powyższego, wskazanie przez organ egzekucyjny w zawiadomieniach o zajęciu zabezpieczającym niewłaściwego numeru rachunku bankowego do obsługi zabezpieczeń doprowadziło do naruszenia w kontrolowanych sprawach postanowień art. 165 § 4 i 5 upea. Zajęte w celu zabezpieczenia wierzytelności zostały bowiem przekazane przez dłużników zajętych wierzytelności na nieoprocentowany rachunek sum depozytowych.

Nadto w zawiadomieniach o zajęciu wierzytelności z rachunków bankowych B.K., dokonanych (...) stycznia 2021 r. i (...) lutego 2021 r., wskazano, że bank ma zablokować kwoty na zabezpieczenie należności objętych zarządzeniami zabezpieczenia, co także nie było prawidłowe. Taki sposób wykonywania zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego obowiązywał bowiem przed wprowadzeniem w życie art. 165 § 5 upea.

Odnosząc się do kwestii podania w zawiadomieniach o zajęciu zabezpieczającym numeru rachunku nieoprocentowanego, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda wyjaśnił, że w zawiadomieniach o zabezpieczeniu należności pieniężnych wskazywany jest rachunek bankowy 92 1010 (...) ponieważ ułatwia to rozliczenie uzyskanych kwot w przypadku, kiedy prowadzone jest również postępowanie egzekucyjne wobec zobowiązanych. Dzięki temu, jeśli zobowiązany czynne ma także tytuły wykonawcze, na podstawie których organ dokonał zajęć egzekucyjnych, możliwe jest niezwłoczne rozliczenie uzyskanych kwot na zaległości będące podstawą wystawienia tytułów wykonawczych. W przypadku, gdy zobowiązany nie posiada zaległości objętych tytułami wykonawczymi uzyskane środki niezwłocznie są przekazywane na oprocentowany rachunek 58 1010 (...). Organ zaznaczył, że powyższy tryb postępowania jest zgodny z wytycznymi Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 10 marca 2023 r., znak sprawy (...).

Przedstawione wyjaśnienia nie usprawiedliwiają działań organu egzekucyjnego, które doprowadziły do naruszenia przepisów ustawowych.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572), dalej „kpa”, w związku z art. 18 upea, organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Organ nie może zatem stosować „ułatwień”, które prowadzą do naruszenia prawa. Skoro w art. 165 § 4 i 5 upea ustawodawca

nakazał, by realizacja zajęcia zabezpieczającego następowała poprzez przekazanie zajętych kwot na oprocentowany rachunek depozytowy, obowiązkiem organu egzekucyjnego jest poinformowanie dłużnika zajętej wierzytelności o numerze tego właśnie rachunku bankowego. W przeciwnym razie organ egzekucyjny czyni niemożliwym wykonanie przez dłużnika zajętej wierzytelności nałożonego obowiązku zgodnie z dyspozycją powołanych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym.

Nie sposób się przy tym zgodzić ze stanowiskiem kontrolowanego organu, że przyjęty przez niego tryb postępowania jest zgodny z wytycznymi Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 10 marca 2023 r., znak sprawy (...) (UNP (...)). Z przedmiotowego pisma nie wynika, że realizacja zajęć zabezpieczających przez dłużników zajętej wierzytelności ma następować poprzez wpłatę zajętej wierzytelności na rachunek nieoprocentowany organu egzekucyjnego. Organ nadzoru zalecił wyłącznie, by - w przypadku wystąpienia takiej sytuacji - niezwłocznie przekazać wpłaconą kwotę na rachunek oprocentowany.

Zwrócenia uwagi wymaga, że konsekwencją stwierdzonej nieprawidłowości była utrata oprocentowania, o którym mowa w art. 165 § 2 upea, za okres od dnia wpływu zajętych kwot na rachunek nieoprocentowany 92 (...) do dnia poprzedzającego ich przekazanie na oprocentowany rachunek 58 (...) (zgodnie z załącznikiem do umowy z 30 września 2015 r. dot. prowadzenia przez NBP rachunku bankowego 58 (...), przy obliczaniu odsetek przyjmuje się, że rok liczy 365 dni oraz że do liczby dni utrzymywania środków pieniężnych na rachunku bankowym włącza się dzień wpływu tych środków na rachunek bankowy, a wyłącza dzień ich wypłaty z rachunku bankowego – zob. § 20 ust. 3 Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych i świadczenia usługi bankowości elektronicznej, dalej Regulaminu NBP).

Z informacji przekazanych przez kontrolowany organ wynika wprawdzie, że przyjęte w Urzędzie zasady nakazują, by czynności zmierzające do przekazania zabezpieczonych kwot z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany podejmowane były niezwłocznie /cyt. „polecenie przeksięgowania kwot uzyskanych w wyniku zabezpieczenia z konta depozytowego organu egzekucyjnego na oprocentowany rachunek bankowy jest przekazywane do komórki SER poprzez system Ewidencje (oraz w formie papierowej przekazywany jest wydruk przelewu z ww. systemu wraz z paskiem przekazywanego przelewu) niezwłocznie po jego otrzymaniu”, „W przypadku środków pieniężnych zabezpieczonych w toku postępowania zabezpieczającego, na wniosek komórki SEE na podstawie wygenerowanego polecenia przelewu w systemie Ewidencje są one niezwłocznie przekazywane na oprocentowany rachunek depozytowy przez komórkę SER”/. Jednak przyjęta w Urzędzie procedura nie gwarantuje wykonania powyższego przekazania w dniu wpływu zajętej kwoty na rachunek nieoprocentowany. Praktyka pokazuje, że co do zasady przekazanie z konta 92 (...) na konto 58 (...), zabezpieczonych kwot następowało drugiego lub trzeciego dnia roboczego licząc od dnia następującego po dniu wpływu kwoty na ten pierwszy rachunek (pierwszego lub pierwszego i drugiego dnia dokonywano identyfikacji tytułu uzyskanych kwot oraz generowano przelew w Ewidencji, następnego dnia przekazywano kwotę na rachunek oprocentowany). Oznacza to, że zazwyczaj utracone oprocentowanie obejmowało odsetki od zabezpieczonych kwot za okres od 2 do 3 dni, a w przypadku kwot wpływających do Urzędu pod koniec tygodnia okres ten ulegał czasem wydłużeniu od 4 do 5 dni (dodatkowo sobota i niedziela).

Ponadto z przekazanych do kontroli akt spraw zabezpieczających wynika, że w niektórych sprawach wystąpiły sytuacje, gdy czynności zmierzające do przekazania zabezpieczonych kwot na rachunek oprocentowany – nie były dokonywane niezwłocznie. Zwłoka w tym obszarze miała miejsce zarówno na etapie generowania przelewu za pośrednictwem systemu Ewidencje, jak i na etapie przekazania zabezpieczonych kwot – na podstawie wygenerowanego w Ewidencji przelewu – z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany. Opóźnienia stwierdzono w sprawach nw. podmiotów:

- w zakresie generowania przelewu w Ewidencji:

- (...) Sp. z o.o. 1 – kwota (...) zł uzyskana 5.01.2022 r. (utworzenie przelewu 18.01.2022 r.);
- (...) Sp. z o.o. 2 - kwoty (...) zł, (...) zł, (...) zł, (...) zł, (...) zł uzyskane 3.08.2022 r., kwota (...) zł uzyskana 4.08.2022 r. i kwota (...) zł uzyskana 10.08.2022 r. (utworzenie przelewu 25.08.2022 r.);
- (...) Sp. z o.o. 3 - kwoty (...) zł i (...) zł uzyskane 8.11.2022 r. (utworzenie przelewu 22.11.2022 r.);
- P.P. - kwota (...) zł uzyskana 1.12.2022 r. (utworzenie przelewu 6.12.2022 r.) oraz kwota (...) zł uzyskana 23.12.2022 r. (utworzenie przelewu 2.01.2023 r.);
- (...) Sp. z o.o. 4 - kwota (...) zł uzyskana 4.04.2023 r. (utworzenie przelewu 7.04.2023 r.) oraz kwota (...) zł uzyskana 8.04.2023 r. i kwota (...) zł uzyskana 18.04.2023 r. (utworzenie przelewu 21.04.2023 r.);
- (...) Sp. z o.o. 5 - kwota (...) zł uzyskana 11.07.2023 r. (utworzenie przelewu 18.07.2023 r.);
- (...) Sp. z o.o. 6 - kwoty (...) zł i (...) zł uzyskane 6.09.2023 r. (utworzenie przelewu 12.09.2023 r.), kwota (...) zł uzyskana 2.10.2023 r. (utworzenie przelewu 6.10.2023 r.), kwota (...) zł uzyskana 29.11.2023 r. (utworzenie przelewu 4.12.2023 r.);
- (...) Sp. z o.o. 7 – kwoty (...) zł i (...) zł uzyskane 11.10.2019 r. (utworzenie przelewu 30.10.2019 r.) – w tym przypadku nie doszło jednak do naruszenia art. 165 § 5 upea, ponieważ zajęcie rachunku bankowego, w wyniku którego organ egzekucyjny uzyskał ww. kwoty, zostało dokonane przed 30.10.2020 r., tj. przed wejściem w życie ww. przepisu prawa;
- (...) - kwota (...) zł uzyskana 4.08.2022 r. (utworzenie przelewu 22.08.2022 r.);
- (...) - kwota (...) zł uzyskana 1.04.2022 r. (utworzenie przelewu 12.04.2022 r.);
- (...) Sp. z o.o. 8 - kwota (...) zł uzyskana 31.01.2023 r. (utworzenie przelewu 3.02.2023 r.);
- (...) - kwoty (...) zł, (...) zł, (...) zł uzyskane 12.10.2022 r. (utworzenie przelewu 17.10.2022 r.) oraz kwota (...) zł uzyskana 8.12.2022 r. (utworzenie przelewu 14.12.2022 r.);

- w zakresie przekazania (na podstawie wygenerowanego w Ewidencji przelewu) kwoty z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany):

- (...) Sp. z o.o. 1 - dla zarejestrowanego w Ewidencji 3.01.2023 r. przelewu kwoty (...) zł mikrorachunek został utworzony po 2 dniach roboczych, tj. 5.01.2023 r.;

- (...) - dla zarejestrowanego w Ewidencji 9.12.2022 r. przelewu kwoty (...) zł mikrorachunek został utworzony po 2 dniach roboczych, tj. 13.12.2022 r.; dla zarejestrowanego w Ewidencji 01.02.2023 r. przelewu kwoty (...) zł mikrorachunek został utworzony po 2 dniach roboczych, tj. 3.02.2023 r.;
- (...) Sp. z o.o. 7 - dla zarejestrowanego w Ewidencji 30.10.2019 r. przelewu kwot (...) zł i (...) zł mikrorachunek został utworzony po 2 dniach roboczych, tj. 4.11.2019 r.;
- (...) – dla zarejestrowanego w Ewidencji 14.12.2022 r. przelewu kwoty (...) zł mikrorachunek został utworzony po 4 dniach roboczych, tj. 20.12.2022 r.;

Odnosząc się do kwestii opóźnień w generowaniu przelewu w Ewidencji, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda stwierdził, że ich przyczyną była (i jest) duża ilość zadań wykonywanych przez pracowników komórki SEE, ograniczone zasoby kadrowe komórki egzekucyjnej oraz konieczność podejmowania działań zmierzających do wyegzekwowania jak największych kwot oraz wzrostu skuteczności i efektywności egzekucji należności generujących największe wpływy budżetowe, w celu realizacji wytycznych w określonym dla Urzędu na poszczególne lata „Planie celów i zadań”.

Z kolei tłumacząc opóźnienia w czynności przekazania (na podstawie wygenerowanego w Ewidencji przelewu) kwoty z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany, kontrolowany organ poinformował, że codziennie po rozpoczęciu pracy Dział Rachunkowości (SER) drukuje dla Działu Egzekucji Administracyjnej (SEE) wyciąg bankowy z dnia poprzedniego dla rachunku nieoprocentowanego, celem przekazania do rozliczenia przelewów. Wyciąg i paski przelewów są przekazywane ok. godz. 8.00 do SEE, która przekazuje wymiennie w teczce dokumentację, na podstawie której SER tworzy przelewy. Tworzenie przelewów egzekucyjnych polega na imporcie przez pracowników SER plików utworzonych przez pracowników SEE do systemu NBE. Wszystkie dokumenty, które SER otrzymuje z SEE w teczce, tego samego dnia znajdują odzwierciedlenie w postaci przelewów w NBE. W odniesieniu do konkretnych opóźnień w ww. sprawach kontrolowany organ wskazał, że:

- plik na kwotę (...) zł został utworzony przez pracownika SEE 3.01.2023 r. o godz. 13:46, do SER dokument papierowy trafił w teczce rano 5.01.2023 r. i na tej podstawie pracownik SER dokonał importu pliku do NBE;
- plik na kwotę (...) zł został utworzony 9.12.2022 r. o godz. 13:42 (piątek) przez pracownika SEE, SER na podstawie przekazanej dokumentacji utworzyła przelew 13.12.2022 r.;
- plik na kwotę (...) zł został utworzony 1.02.2023 r. o godz. 10:09 przez pracownika SEE, SER otrzymała dokument stanowiący podstawę importu pliku w teczce 3.02.2023 r. i na tej podstawie SER wykonał przelew;
- plik na kwoty (...) zł oraz (...) zł został utworzony przez pracownika SEE 30.10.2019 r. o godz. 9:53; do SER dokument papierowy trafił w teczce rano 4.11.2019 r. i na tej podstawie pracownik SER dokonał importu pliku do NBE;

- plik na kwotę (...) zł został utworzony przez pracownika SEE 15.12.2022 r. o godz. 06:46, do SER dokument papierowy trafił w teczce rano 20.12.2022 r. i na tej podstawie dokonano importu pliku do NBE.

Powyższe wyjaśnienia kontrolowanego organu utwierdzają w przekonaniu, że decyzja organu egzekucyjnego o wskazaniu dłużnikom zajętej wierzytelności nieoprocentowanego rachunku dla realizacji zajęć zabezpieczających była niewłaściwa. Pomijając fakt, że doprowadziła do naruszenia przepisów art. 165 § 4 i 5 upea, przyczyniła się do utraty odsetek, naliczanych przez bank od zabezpieczonych (należących do zobowiązanego) kwot za okres od wpływu kwoty na rachunek nieoprocentowany Urzędu do dnia poprzedzającego jej wpływ na rachunek oprocentowany.

Ponadto podjęcie tej decyzji doprowadziło także do zwiększenia ilości zadań realizowanych przez pracowników komórek SEE i SER. Wprawdzie wskazanie dłużnikom zajętej wierzytelności w zawiadomieniach o zajęciu zabezpieczającym oprocentowanego rachunku bankowego Urzędu dla wykonania zabezpieczenia nie zwolniłoby całkowicie pracowników SEE z obowiązku tworzenia i przekazania do SER polecenia przelewu uzyskanych zabezpieczeń z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany (na tym etapie powstały opóźnienia w przekazaniu zabezpieczonych kwot na rachunek oprocentowany). Liczba przypadków, w których wystąpiłaby taka konieczność byłaby jednak zdecydowanie mniejsza. Co do zasady dłużnicy zajętej wierzytelności przekazywaliby zajęte w celu zabezpieczenia kwoty na rachunek oprocentowany Urzędu, a wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach (np. w wyniku błędu czy pomyłki osoby wykonującej zajęcie) realizacja zajęcia następowałaby poprzez przelew na rachunek nieoprocentowany.

Mimo stwierdzonych nieprawidłowości, należy zaznaczyć, że przesłanki podjęcia przez organ egzekucyjny rzeczony decyzji, choć nie usprawiedliwiają naruszenia prawa, są zrozumiałe. W toku kontroli Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda wyjaśnił, że przyjęte rozwiązanie miało na celu ułatwienie prowadzenia rozliczeń uzyskanych kwot w przypadkach, gdy oprócz zajęcia zabezpieczającego organ egzekucyjny skierował do wierzytelności zobowiązanego również zajęcia egzekucyjne. Wobec braku do 24 marca 2024 r. norm prawnych jednoznacznie regulujących sposób postępowania w sytuacji zbiegu zajęć zabezpieczających i egzekucyjnych, mogły zdarzać się w takich przypadkach błędy w realizacji zajęcia przez dłużników zajętej wierzytelności.

2.4 W zakresie zwrotu zabezpieczonych kwot zobowiązanemu (w formie bezpośredniej lub poprzez zaliczenie ich na zaległości podatkowe).

2.4.1 Rozliczenia/zwroty zabezpieczonych kwot.

W wyniku analizy przedłożonych do kontroli dokumentów stwierdzono, że w przypadku 11 podmiotów, wobec których przeprowadzono efektywne (w części) postępowania zabezpieczające, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda zakończył te postępowania lub prowadzenie tych postępowań w 2023 r. Przyczyną zakończenia postępowań (zakończenia prowadzenia ich przez kontrolowany organ) było:

- wystawienie tytułów wykonawczych dotyczących zabezpieczonych zobowiązań (9 podmiotów);
- umorzenie postępowania zabezpieczającego z urzędu w związku z zapłatą przez zobowiązanego należności objętych decyzją określającą (1 podmiot);
- zmiana właściwości miejscowej organu egzekucyjnego (1 podmiot).

W powyższych sprawach ustalono, że wszystkie uzyskane na poczet zabezpieczenia kwoty, zostały „zwrócone” zobowiązanemu wraz z odsetkami z tytułu przechowywania ich na rachunku oprocentowanym. Także kwoty uzyskane w postępowaniach zabezpieczających, prowadzonych wobec (...) Sp. z o.o. 9, przekazanych następnie (z uwagi na zmianę adresu Spółki) do dalszego prowadzenia Naczelnikowi Urzędu Skarbowego (...), zostały przelane na rachunek depozytowy ww. właściwego organu egzekucyjnego wraz z należnym oprocentowaniem.

W toku kontroli stwierdzono natomiast opóźnienia na etapie rozliczenia zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych po przekształceniu zajęć zabezpieczających w zajęcia egzekucyjne.

Zgodnie z art. 154 § 4 pkt 1 upea z dniem wystawienia tytułu wykonawczego (pod warunkiem wystawienia dokumentu w terminie określonym w tym przepisie) zajęcie zabezpieczające przekształca się w zajęcie egzekucyjne. W myśl art. 54 § 1 Op, od zabezpieczonej kwoty zobowiązania odsetek za zwłokę nie nalicza się wyłącznie za okres zabezpieczenia. Zatem od dnia następnego po przekształceniu naliczane są odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych. Z tego względu, jak również z uwagi na obowiązek organu egzekucyjnego doprowadzenia do możliwie najszybszego zaspokojenia wierzyciela (art. 12 kpa, w zw. z art. 18 upea), rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowej powinno nastąpić niezwłocznie po wystawieniu (wpływie do Urzędu) tytułu wykonawczego, obejmującego zabezpieczone zobowiązanie.

Tymczasem z przedstawionych do kontroli akt postępowania zabezpieczających zakończonych w 2023 r., w których zajęcia zabezpieczające przekształciły się w zajęcia egzekucyjne wynika, że rozliczenie zabezpieczonych kwot nie nastąpiło niezwłocznie po wystawieniu tytułu wykonawczego, a w sprawach niżej wymienionych podmiotów upływ czasu między wymienionymi zdarzeniami wyniósł od 7 dni do ponad 4 miesięcy:

- (...) Sp. z o.o. 7 - rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułem wykonawczym z 7.02.2023 r. (sprawy: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...)) nastąpiło 17.02.2023 r.;
- (...) – rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułem wykonawczym z 4.05.2023 r. (sprawa (...)) nastąpiło 19.09.2023 r.;
- (...) Sp. z o.o. 10 - rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułami wykonawczymi otrzymanymi (wg EGAPOLTAX) 30.12.2022 r. (sprawy (...), (...)) oraz 23.01.2023 r. (sprawy (...), (...)) nastąpiło 13.02.2023 r.;
- (...) Sp. z o.o. 8 - rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułem wykonawczym z 13.10.2023 r. (sprawa (...)) nastąpiło 22.11.2023 r.;

- (...) - rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułem wykonawczym z 29.05.2023 r. (sprawa (...)) nastąpiło 5.06.2023 r.;
- (...) Sp. z o.o. 11 – rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułem wykonawczym z 21.12.2023 r. (sprawa (...)) nastąpiło 28.12.2023 r.;
- (...) Sp. z o.o. 12 - rozliczenie zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułami wykonawczymi z 24.04.2023 r. (sprawy o nr: (...), (...), (...)) nastąpiło 26.05.2023 r.;

Wyłącznie w sprawach (...) oraz (...) Sp. z o.o.13 rozliczenie uzyskanych kwot na poczet zaległości podatkowych zostało dokonane w czasie krótszym niż 7 dni od wystawienia tytułu wykonawczego (w przypadku pierwszego z wymienionych podmiotów - tytuł został wystawiony 22.02.2023 r., natomiast rozliczenie zabezpieczonych kwot nastąpiło 24.02.2023 r.; w przypadku drugiego podmiotu - tytuł został wystawiony 29.09.2023 r. (piątek), natomiast rozliczenie zabezpieczonych kwot nastąpiło 4.10.2023 r.).

Kontrolowany organ wyjaśnił, że rozliczenie zabezpieczonych kwot nie nastąpiło bezpośrednio po wystawieniu tytułów wykonawczych z uwagi na fakt, że żaden z programów informatycznych (Egapoltax, e-Dokumenty) wspomagających egzekucję administracyjną nie wskazuje automatycznie tytułów wykonawczych wystawionych po zarządzeniach zabezpieczenia. „Ręczne” natomiast sprawdzanie pod tym kątem w komórce SEE każdego wpływającego tytułu wykonawczego jest niemożliwe ze względu na ilość wpływających tytułów. W związku z powyższym ustalono, że komórka SEW-1 Urzędu będzie każdorazowo informować pracowników komórki SEE zajmujących się przyjmowaniem tytułów wykonawczych po fakcie ich wystawienia odnośnie zaległości, w stosunku do których wystawiono wcześniej zarządzenia zabezpieczenia.

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda doprecyzował, że w kontrolowanych sprawach pracownicy komórki SEW-1 nie informowali pracowników komórki SEE o wystawieniu tytułów wykonawczych, ponieważ zalecenia odnośnie takiego działania zostały wdrożone w bieżącym roku, a konkretnie w toku trwającej kontroli w dniu 8 lutego 2024 r. Dodał, że z uwagi na wskazane powyżej utrudnienia w powiązaniu wpływających tytułów wykonawczych z postępowaniami zabezpieczającymi, uzyskane w toku zabezpieczenia kwoty rozliczane były w momencie ujawnienia faktu toczącego się postępowania zabezpieczającego w sprawie. Ustalenia powyższe pomiędzy komórkami Urzędu mają na celu wyeliminowanie nieprawidłowości w tym zakresie, zważywszy na fakt, że liczba postępowań zabezpieczających w Urzędzie jest wysoka.

Z przedstawionych wyjaśnień wynika, że przyczyną opóźnienia w rozliczeniu zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych był brak w kontrolowanym okresie należytej komunikacji między pracownikami SEW-1 i pracownikami SEE przyjmującymi tytuły wykonawcze do realizacji. Obowiązek wymiany między komórkami informacji o uruchomionych postępowaniach zabezpieczających w sprawach, w których wystawiono tytuły wykonawcze został bowiem wprowadzony w Urzędzie dopiero w trakcie kontroli.

Odnośnie naliczenia odsetek za okres od wystawienia tytułów do dnia rozliczenia - od części zaległości podatkowej pokrytej zabezpieczonymi kwotami, kontrolowany organ poinformował, że co do zasady odsetki podatkowe przy rozliczaniu środków uzyskanych w toku postępowania zabezpieczającego rozliczane są do dnia uzyskania zabezpieczonej kwoty, natomiast w przypadku rozliczania kwot uzyskanych w wyniku oprocentowania zabezpieczonych środków na rachunku 58... (odsetek) odsetki podatkowe naliczane są do dnia ich przekazania z komórki SER. Sprecyzował, że w przypadku spraw:

- (...) Sp. z o.o. 7 i (...) odsetki od zabezpieczonych kwot, jak i od odsetek naliczonych na rachunku 58 (...), naliczono na dzień rozliczenia przelewów z SER, tj. odpowiednio 17.02.2023 r. i 19.09.2023 r. (przelewy zostały rozliczone automatycznie przez system Egapoltax),

- (...) Sp. z o.o. 10 i (...) Sp. z o.o. 12 odsetki od zabezpieczonych kwot zostały naliczone od terminu płatności zaległości wskazanej w tytule wykonawczym do daty ich uzyskania (obliczono je w kalkulatorze odsetek podatkowych Gofin) i w taki sam sposób rozliczono kwoty odsetek naliczonych na rachunku 58 (...),

- (...) Sp. z o.o. 8, G.W., (...) Sp. z o.o. 11, (...) Sp. z o.o. 13 - odsetki od zabezpieczonych kwot zostały naliczone od terminu płatności zaległości wskazanej w tytule wykonawczym do daty ich uzyskania (obliczono je w kalkulatorze odsetek podatkowych Gofin), natomiast od odsetek naliczonych na rachunku 58 (...), odsetki naliczono do dnia przekazania przelewu przez komórkę SER.

Zaznaczył, że w aktach spraw (...) Sp. z o.o. 10 i (...) Sp. z o.o. 12 brak jest wydruków obliczenia odsetek w kalkulatorze Gofin. Przekazał natomiast wydruki z kalkulatora Gofin odnośnie naliczenia odsetek: (...) Sp. z o.o. 8, G.W., (...) Sp. z o.o. 11, (...) Sp. z o.o. 13.

Kontrolowany organ wyjaśnił ponadto, że wstrzymanie biegu odsetek w każdej ze spraw od dnia następującego po terminie płatności do dnia wystawienia tytułu wykonawczego jest nanoszone automatycznie przez system z uwagi na fakt, że kwota odsetek na dzień wystawienia tytułu wykonawczego (od terminu płatności) jest wskazywana w tytule wykonawczym (stąd konieczność wstrzymania biegu odsetek za ten okres, żeby system nie naliczał ich podwójnie, a dopiero od dnia następującego po wystawieniu tytułu wykonawczego). Tak więc odnotowanie wstrzymania biegu odsetek nie jest równoznaczne z tym, że powyższe odsetki nie są naliczone, ponieważ są uwzględnione w kwocie odsetek na dzień wystawienia tytułu wykonawczego.

Mając na uwadze przekazane przez kontrolowany organ wyjaśnienia i dokumenty, stwierdzono, że w kontrolowanych sprawach zabezpieczających, które zostały zakończone w 2023 r. na skutek przekształcenia zajęć zabezpieczających w zajęcia egzekucyjne, dotyczących:

- 7 z 9 zobowiązanych - doszło do naruszenia art. 12 kpa, w związku z art. 18 upea, poprzez opóźnienie w rozliczeniu zabezpieczonych kwot na zaległości podatkowe po wystawieniu tytułów wykonawczych, a co za tym idzie bezpodstawne odsunięcie w czasie zaspokojenia wierzyciela w części zaległości pokrytej zabezpieczonymi kwotami (zarzut nie dotyczy spraw (...) oraz (...) Sp. z o.o. 13);

- 2 z 9 zobowiązanych (tj. (...) Sp. z o.o. 7 i B.G.) - doszło do naruszenia art. 54 § 1, art. 53 § 1 w związku z art. 59 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, poprzez bezpodstawne naliczenie odsetek za zwłokę - od części zobowiązania podatkowego pokrytej zabezpieczonymi kwotami za okres od dnia następującego po uzyskaniu kwot do dnia ich rozliczenia.

2.4.2 Wystawienie informacji PIT-11 wobec zobowiązanych będących osobami fizycznymi.

Ustalono, że wśród poddanych kontroli spraw, dotyczących zabezpieczenia zobowiązań podatkowych osób fizycznych, wobec 4 podmiotów zostały zakończone w 2023 r. postępowania zabezpieczające, w których zobowiązani uzyskali odsetki z tytułu zdeponowania kwot na oprocentowanym rachunku bankowym Urzędu (dot. spraw: ..., ..., ..., ...).

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda nie wystawił dla wymienionych podmiotów dokumentu PIT-11 obejmującego odsetki naliczone od zabezpieczonych kwot. Jak wyjaśnił, osoby te miały zarejestrowaną działalność gospodarczą a zabezpieczenie dotyczyło prowadzonej przez nie działalności gospodarczej, wobec czego zobowiązane były przychód z odsetek rozliczyć w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i nie było podstaw prawnych do wydania dokumentu PIT-11, ponieważ nie wystąpiło odrębne źródło ich przychodu. Kontrolowany organ zaznaczył, że podczas ponownej analizy akt postępowania zabezpieczających stwierdzono, że w jednym przypadku, dotyczącym (...), w momencie rozliczenia zabezpieczonych środków pieniężnych ww. podatnik miał wykreśloną działalność gospodarczą od (...) marca 2023 r. Zatem w tym przypadku istniała podstawa do wystawienia PIT-11. Kontrolowany organ poinformował, że w powyższej sprawie niezwłocznie wystawi ww. dokument.

Wystawienie przez kontrolowany organ informacji PIT-11 wobec (...) nie usunie jednak w pełni stwierdzonej nieprawidłowości. Obowiązek wystawienia PIT-11, wystąpił bowiem wobec wszystkich ww. osób fizycznych niezależnie od tego, czy w dniu rozliczenia zabezpieczonych kwot prowadzili oni działalność gospodarczą (związaną z zabezpieczonymi zobowiązaniami podatkowymi), czy nie.

W myśl art. 14 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 226 ze zm. - obecne brzmienie przepisu obowiązywało także w 2023 r.), dalej „ustawa PIT”, za przychód z działalności gospodarczej uważa się kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. U podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług. W ust. 2 ww. artykułu ustawodawca zamieścił zamknięty katalog innych przysporzeń, stanowiących przychód z działalności gospodarczej. Wśród nich wymienił odsetki od środków pieniężnych na rachunkach rozliczeniowych, o których mowa w przepisach prawa bankowego, lub rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzonych w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą, w tym także odsetki od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, tworzonych na tych rachunkach (art. 14 ust. 2 pkt 5 ustawy). Z treści przepisu wynika, że za przychód z działalności gospodarczej uważa się odsetki od środków pieniężnych

na rachunkach bankowych, ale wyłącznie wówczas, gdy rzeczony rachunki są prowadzone w związku z działalnością gospodarczą podatnika.

Rachunki depozytowe kontrolowanego organu, w tym rachunek oprocentowany nie stanowią rachunków, o których mowa w przytoczonym przepisie. W konsekwencji odsetki od środków pieniężnych podatnika (zobowiązane) zgromadzonych na rachunku 58 (...) nie są zaliczane do jego przychodów z działalności gospodarczej.

W piśmie z 23 października 2023 r. znak sprawy (...) – wypowiadając się w kwestii postępowania przy wypłacie oprocentowania depozytów związanych z zabezpieczeniem zobowiązań na rachunkach bankowych organów egzekucyjnych lub podatkowych – Ministerstwo Finansów stwierdziło, że „otrzymane oprocentowanie depozytu zwrócone podatnikowi w związku z rozwiązaniem przyjętego tytułem zabezpieczenia zobowiązań podatkowych depozytu, jest zatem przychodem podatnika (art. 11 ust. 1 ustawy PIT albo art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy CIT). (...) Należy zauważyć, że rachunek depozytowy należy do organu egzekucyjnego lub podatkowego, którego dysponentem jest naczelnik urzędu skarbowego – nie jest to zatem rachunek podatnika, a złożenie na nim środków pieniężnych (nawet dobrowolne w postaci kaucji) w formie zabezpieczenia należności podatkowych nie stanowi form oszczędzania ani inwestowania środków przez podmiot składający depozyt. Tym samym naliczone odsetki wiążą się wyłącznie z przechowywaniem kwoty złożonej na cudzym rachunku bankowym, a ich źródłem jest oprocentowanie rachunku bankowego, na którym naczelnik urzędu skarbowego przechowuje obce środki. Naczelnik urzędu skarbowego jako dysponent rachunku depozytowego organu egzekucyjnego lub podatkowego nie może być traktowany, jako podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów do przechowywania środków pieniężnych w związku z prowadzonym rachunkiem depozytowym. Tak więc, przychodu tego nie można zakwalifikować jako odsetki lub jako innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika lub w innych formach oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, prowadzonych przez podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów (art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy PIT). Przychód taki na gruncie ustawy PIT należy zaliczyć do źródła przychodów, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9 ustawy PIT, tj. z innych źródeł”.

Zwrócenia uwagi wymaga, że treść art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy, zawiera zastrzeżenie w postaci tylko art. 14 ust. 2 pkt 5 ustawy. Wobec tego ww. stanowisko Ministerstwa Finansów należy odnieść także do przychodów z oprocentowania środków pieniężnych na rachunku depozytowym organu egzekucyjnego uzyskanych przez podatników prowadzących działalność gospodarczą.

Niesporządzenie informacji PIT-11 w ww. przypadkach stanowi zatem naruszenie art. 42a ust. 1 ustawy PIT. Zgodnie z tym przepisem, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i ich jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które dokonują wypłaty należności lub świadczeń, o których mowa w art. 20 ust. 1, z wyjątkiem dochodów (przychodów) wymienionych w art. 21, art. 52, art. 52a i art. 52c oraz dochodów, od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku, od których nie są obowiązane pobierać zaliczki na podatek lub zryczałtowanego podatku dochodowego, są obowiązane sporządzić informację według

ustalonego wzoru o wysokości przychodów i przesać ją podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania podatnika wykonuje swoje zadania, a w przypadku podatników, o których mowa w art. 3 ust. 2a, urzędowi skarbowemu, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych wykonuje swoje zadania. W myśl art. 42g ustawy PIT podmioty, o których mowa w art. 42a, przesyłają informacje, o których mowa w art. 42a ust. 1:

- 1) urzędowi skarbowemu - w terminie do końca stycznia roku następującego po roku podatkowym,
- 2) podatnikowi - w terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym.

2.5 W zakresie sprawowania nadzoru nad ewidencją i rozliczaniem sum depozytowych oraz nadzoru nad obsługą rachunków bankowych w zakresie sum depozytowych, w tym:

- W zakresie weryfikacji kwot wpływających na rachunki depozytowe, identyfikacji tytułu ich wpłaty, a w przypadku stwierdzenia, że uiszczana należność wynika z prowadzonego postępowania zabezpieczającego, przeksięgowywania ich bezzwłocznie na rachunek oprocentowany, o którym mowa w art. 165 § 2 upea.

Zgodnie z wyjaśnieniami kontrolowanego organu, wyciąg z nieoprocentowanego rachunku sum depozytowych jest codziennie przekazywany w formie papierowej przez pracownika komórki SER, a przelewy z niego wynikające dzielone przez wyznaczonego pracownika komórki SEE i przekazywane do rozliczenia właściwym pracownikom prowadzącym dane sprawy. Przelewy rozliczane są w systemie Egapoltax, a w przypadku braku możliwości technicznych (zwroty środków pieniężnych za pośrednictwem operatora pocztowego, w sprawach egzekucji zagranicznej, środki pieniężne stanowiące koszty egzekucyjne innych organów egzekucyjnych) za pośrednictwem systemu Ewidencje. Wydruk poleceń przelewu z systemu, każdorazowo jest zatwierdzany przez pracownika oraz kierownika lub inną wyznaczoną osobę.

W przypadku środków pieniężnych zabezpieczonych w toku postępowania zabezpieczającego, na wniosek komórki SEE na podstawie wygenerowanego polecenia przelewu w systemie Ewidencje są one niezwłocznie przekazywane na oprocentowany rachunek depozytowy przez komórkę SER. Konto sum depozytowych weryfikowane jest cyklicznie przez wyznaczonego pracownika. Na potrzeby weryfikacji komórka SER przygotowuje wyciąg z rachunku depozytowego dotyczący sum nierozliczonych. Wyciąg jest opisywany w tabeli EXCEL z podziałem na pracowników, którzy otrzymali przelewy do rozliczenia i przesyłany za pośrednictwem e-mail do wiadomości pracowników SEE oraz Kierownika komórki SEE, który następnie indywidualnie omawia przyczyny nierozliczonych przelewów. Tabela przekazywana pracownikom obejmuje stan na zamknięty miesiąc rozliczeniowy.

Kontrolowany organ zaznaczył, że w zakresie sum uzyskanych na zabezpieczenia, nie ujawniono dotychczas zaległości w rozliczeniach na koncie depozytowym.

W ramach sprawowania nadzoru nad oprocentowanym rachunkiem sum depozytowych, wyciąg z oprocentowanego rachunku sum depozytowych przekazywany jest kwartalnie (lub w miarę potrzeb) przez Kierownika komórki SER lub osobę go zastępującą. Dokument przesyłany jest za pośrednictwem poczty e-mail lub przekazywany w formie papierowej.

Wyznaczony pracownik wstępnie weryfikuje figurujące na nim wpłaty i po stwierdzeniu, że na rachunku znajdują się tylko te środki, które powinny być zaksięgowane na koncie oprocentowanym, przekazuje wyciąg pracownikowi wyznaczonemu do prowadzenia spraw z zakresu zabezpieczeń.

Jako dowód sprawowanego nadzoru nad sumami depozytowymi, kontrolowany organ przekazał skany informacji mailowych oraz skany papierowych wyciągów z potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie ww. dokumentów, a także przekazanych do kontroli akt postępowań zabezpieczających, nie stwierdzono zaniechań w obszarze sprawowania nadzoru nad ewidencją i rozliczaniem sum depozytowych oraz nadzoru nad obsługą rachunków bankowych w zakresie sum depozytowych. Stwierdzone w toku kontroli opóźnienia w podejmowaniu czynności koniecznych do przekazania uzyskanych tytułem zabezpieczenia kwot na oprocentowany rachunek depozytowy Urzędu oraz opóźnienia w podejmowaniu czynności niezbędnych do rozliczenia – po zakończeniu postępowań zabezpieczających - zdeponowanych na tym rachunku sum (zob. punkty 2.3 i 2.4.1), wskazują jednak na to, że nadzorowany obszar wymaga wdrożenia nowych rozwiązań, które usprawniają działania organu.

- W zakresie wewnętrznych procedur w sprawie rozliczania sum depozytowych uzyskanych w wyniku egzekucji administracyjnej oraz postępowania zabezpieczającego.

Z przekazanej w toku kontroli dokumentacji wynika, że w kontrolowanym Urzędzie obowiązuje:

- wewnętrzna procedura postępowania Nr 15/2020 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda z dnia 24 sierpnia 2020 r. w sprawie rozliczania sum depozytowych;
- wewnętrzna procedura postępowania nr 14/2023/3026-23-026684 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie prowadzenia postępowania zabezpieczającego.

Treść pierwszej procedury reguluje sposób postępowania oraz zakres czynności wykonywanych przez pracowników SEE oraz SER (w tym osób kierujących komórkami) w procesie rozliczania sum depozytowych. Drugi z dokumentów określa zasady zapewniające prawidłową realizację zadań związanych z zabezpieczaniem należności pieniężnych na podstawie zarządzeń zabezpieczenia i ma zastosowanie na wszystkich stanowiskach pracy w Dziale Egzekucji Administracyjnej. Żaden z dokumentów nie kształtuje natomiast terminów, w jakich poszczególne zadania (czynności) powinny być realizowane ani nie odnosi się stricte do postępowania w przypadku wpływu na nieoprocentowany rachunek bankowy Urzędu kwot uzyskanych na poczet zabezpieczenia zobowiązań w trybie art. 33 Op.

Z uwagi na powyższe braki wewnętrznych regulacji oraz stwierdzone opóźnienia w działaniach Urzędu, opisane w punktach 2.3 i 2.4.1, konieczne jest uzupełnienie/zaktualizowanie ww. procedury w sprawie rozliczania sum depozytowych.

Należy nadmienić, że - w związku z pojawiającymi się nieprawidłowościami w obszarze rozliczania sum depozytowych - w piśmie z 10 marca 2023 r. nr (...) Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu przypomniał Naczelnikom Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego o obowiązku prowadzenia nadzoru nad ewidencją i rozliczaniem sum depozytowych oraz o obowiązku nadzoru nad obsługą rachunków bankowych w zakresie sum depozytowych. Zalecił ponadto cykliczne sprawdzanie kwot wpływających na rachunki sum depozytowych i - w przypadku zidentyfikowania na rachunku nieoprocentowanym kwot uzyskanych w postępowaniu zabezpieczającym - bezzwłoczne przekazywanie ich na rachunek oprocentowany oraz dokonanie weryfikacji aktualnie obowiązujących wewnętrznych procedur w sprawie rozliczania sum depozytowych uzyskanych w wyniku egzekucji administracyjnej oraz postępowania zabezpieczającego, a w przypadku ich braku zarekomendował rozważenie ich wprowadzenia, celem sprawowania przez nadzorowane organy skutecznego nadzoru w tym obszarze.

2.6 W zakresie stosowania komunikatów 5217 (wezwanie do banku do udzielenia informacji - informacja, że zajęcie jest konsekwencją/kontynuacją blokady Szefa KAS) i komunikatu 5230 (zawiadomienie banku o rodzaju egzekwowanej należności – poinformowanie banku, że zabezpieczeniu podlegają należności, o których mowa w art. 62b ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe).

W żadnej z kontrolowanych spraw, w których na rachunkach bankowych ustanowiona była blokada Szefa KAS, nie wysłano do banków będących dłużnikami zajętych wierzytelności komunikatu 5217.

Z akt spraw zabezpieczających wynika, że blokada Szefa KAS była dokonana w postępowaniach zabezpieczających dotyczących: (...) Sp. z o.o. 14 (blokada Szefa KAS w BNP Paribas Bank Polska S.A.), (...) Sp. z o.o. 2 (blokada Szefa KAS w Bank Millennium S.A. oraz ING Bank Śląski S.A.), (...) Sp. z o.o. 3 (blokada Szefa KAS w Nest Bank S.A.), (...) Sp. z o.o. 15 (blokada Szefa KAS w PKO BP S.A. oraz w BNP Paribas Bank Polska S.A.), (...) Sp. z o.o. 5 (blokada Szefa KAS w Santander Bank Polska S.A.), (...) Sp. z o.o. 16 (blokada Szefa KAS w Bank Millennium S.A. oraz Credit Agricole S.A.), G.W. (blokada Szefa KAS w mBank S.A.), (...) Sp. z o.o. 11 (blokada Szefa KAS w Bank Millennium S.A.), (...) Sp. z o.o. 13, (blokada Szefa KAS w PKO BP S.A. oraz mBank S.A.) oraz (...) Sp. z o.o. 7 (blokada Szefa KAS w Bank Millennium S.A.), przy czym w przypadku spraw ostatniego z wymienionych podmiotów nie było obowiązku wysłania do banku komunikatu 5217. W tej sprawie zajęcie rachunku bankowego zostało dokonane (...) września 2019 r., czyli przed przekazaniem do Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego wytycznych Ministerstwa Finansów w sprawie stosowania komunikatu (tj. 8 kwietnia 2021 r.).

Odnosząc się do powyższej kwestii, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda wyjaśnił, że do banków zostały przesłane informacje o kontynuacji blokady Szefa KAS na formularzu 5227. Wskazał, że takie ustalenia poczyniono kilka lat temu i dawało to pożądane rezultaty. Zdaniem kontrolowanego organu, formularz 5227 „Wyjaśnienie niezgodności danych” znacznie lepiej nadaje się do tego celu, niż formularz 5217 „Wezwanie do udzielenia informacji”, ponieważ niejako uzupełnia zawiadomienie o zajęciu, w którym system

informatyczny nie umożliwia wskazania rodzaju dochodzonej zaległości, jak ma to miejsce w przypadku zajęć egzekucyjnych. Kontrolowany organ zaznaczył, że w chwili obecnej informacje o kontynuacji blokady Szefa KAS przekazywane są na formularzu 5217, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi.

Na podstawie przekazanych do kontroli dokumentów stwierdzono, że – zgodnie z wyjaśnieniami kontrolowanego organu – w sprawach wszystkich ww. podmiotów zostały wysłane do właściwych banków komunikaty 5227 z informacją, że zajęcie zabezpieczające jest kontynuacją blokady Szefa KAS. Komunikaty wysłano niezwłocznie po uzyskaniu z banków informacji o blokadzie.

Niemniej jednak, skoro w piśmie z 7 kwietnia 2021 r. nr (...) (przekazanym do Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego dzień później) Ministerstwo Finansów poleciło przesyłać do banków ww. informację na formularzu 5217 bezpośrednio po dokonaniu zajęcia (przed uzyskaniem odpowiedzi od dłużnika zajętej wierzytelności), to kontrolowany organ obowiązany był zastosować się do tych wytycznych. Mimo wykonania rzeczonoego obowiązku informacyjnego we wszystkich ww. sprawach - w inny sposób i w niewiele późniejszym czasie – stwierdzone odstępstwa należy zatem uznać za uchybienie.

Ponadto ustalono, że w przypadku części zajęć wierzytelności z rachunku bankowego, dokonanych po 16 stycznia 2023 r. (zajęcia rachunków bankowych: (...) Sp. z o.o. 4 w 2 bankach, (...) Sp. z o.o. 5 w 1 banku, (...) Sp. z o.o. 6 w 2 bankach) - mimo, że dotyczyły one zabezpieczenia zobowiązań podatkowych - organ egzekucyjny nie wysłał do banków komunikatów 5230 (tj. zawiadomienia o rodzaju egzekwowanej należności z informacją, że zabezpieczeniu podlegają należności, o których mowa w art. 62b ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe).

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda wyjaśnił, że w sprawach:

- (...) Sp. z o.o. 4 została zabezpieczona niemalże całą kwotą zobowiązania ((...) zł z (...) zł, tj. ponad 85 %);
- (...) Sp. z o.o. 5 zabezpieczono niemalże całą kwotę ((...) zł z (...) zł, tj. ponad 72 %);
- (...) Sp. z o.o. 6 komunikat 5230 został wysłany do zajęć z (...)07.2023 r. w bankach PKO BP S.A. oraz Credit Agricole Bank Polska S.A., natomiast nie został wysłany przy zajęciach z (...)08.2023 r. w bankach Bank Millennium S.A. oraz Banku PEKAO S.A.

Kontrolowany organ dodał, że brak wysłania komunikatów 5230 w ww. sprawach spowodowane było przeoczeniem pracownika prowadzącego sprawę. W związku z powyższym w toku kontroli w dniach 7-11 marca 2024 r. dokonano przeglądu wszystkich otwartych spraw zabezpieczających (również tych, które wpłynęły przed 16 stycznia 2023 r.) i w przypadku braku przesłania komunikatu 5230 - skierowano stosowny komunikat do dłużnika zajętej wierzytelności.

3. W zakresie komunikacji pomiędzy komórkami Urzędu uczestniczącymi w procesie zabezpieczania zobowiązań.

W badanym okresie w Urzędzie funkcjonowała wewnętrzna procedura postępowania nr 4/2021/3026-21-069549 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie zabezpieczania zobowiązań podatkowych w trybie ustawy Ordynacja podatkowa.

Zgodnie z § 4 dokumentu, stosowanie procedury jest obligatoryjne, gdy prowadzona kontrola podatkowa lub postępowanie podatkowe dotyczy zobowiązań podatkowych, których przewidywana łączna kwota należności głównej podlegająca zabezpieczeniu w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (kwota uszczuplenia) jest wyższa lub równa 50.000 zł, w przypadku niższych kwot zobowiązań podatkowych stosowanie procedury jest fakultatywne, a do zaliczek na podatek dochodowy w ogóle nie ma ona zastosowania. Procedura określa zadania pracowników poszczególnych komórek US związane z oceną zasadności dokonania zabezpieczenia zobowiązań podatkowych w sprawach, w których ma zostać wszczęta lub jest prowadzona kontrola podatkowa lub postępowanie podatkowe oraz ich udział/rolę w procesie zabezpieczania zobowiązań podatkowych. Zawiera także regulacje, dotyczące obowiązków pracowników komórek SKP, SPO, SEW-1, SEW-2 i SEE, w przypadku wydania decyzji wymiarowej dotyczącej zobowiązań objętych uprzednio zarządzeniami zabezpieczenia.

W zakresie komunikacji pomiędzy komórkami Urzędu uczestniczącymi w procesie zabezpieczania zobowiązań, poza opisanymi w punktach 2.3 i 2.4.1 opóźnieniami w przekazywaniu przez komórkę SEE do komórki SER zleceń dotyczących przekazania kwot między rachunkami oprocentowanymi i nieoprocentowanymi, nie stwierdzono zaniechań czy opóźnień, które miałyby wpływ na prawidłowość postępowania z zabezpieczonymi kwotami. Wprawdzie informacje o wydaniu decyzji wymiarowej i jej doręczeniu nie były przekazywane przez pracowników właściwych komórek do SEW-2 niezwłocznie po wystąpieniu tych zdarzeń, niemniej jednak nie stwierdzono przypadku opóźnienia, które skutkowałoby brakiem możliwości wystawienia tytułu wykonawczego w terminie określonym w art. 154 § 4 pkt 1 upea, tj. w terminie, którego dochowanie jest warunkiem koniecznym do przekształcenia zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne.

4. Pozostałe ustalenia:

- Przelew - z konta nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany Urzędu - kwoty (...) zł, uzyskanej (...).12.2022 r. w wyniku czynności nr (...) w toku postępowania zabezpieczającego prowadzonego wobec P.P.1, został dokonany na podmiot P.P.2. Kontrolowany organ wyjaśnił, że powyższe nastąpiło przez pomyłkę. Zaznaczył, że choć wymieniona kwota została przekazana na rachunek bankowy nr 58 (...) z omyłkowym opisem: „cz. (...).2022 P.P.2 zabezpieczenie (...).12.2022 ZDP (...)”, to numer czynności oraz data i numer przelewu umożliwiają właściwe rozliczenie przelewu, z czym należy się zgodzić.
- W aktach brak było dokumentu z podpisem zobowiązanego (...), stwierdzającego doręczenie stronie decyzji o zabezpieczeniu (decyzja została doręczona w trybie art. 155b § 1a upea, wraz z zarządzeniami zabezpieczenia oraz zawiadomieniem o zajęciu zabezpieczającym; na egzemplarzu zawiadomienia zamieszczonego w aktach zobowiązany

stwierdził jednak wyłącznie odbiór tego dokumentu „wraz z odpisami zarządzeń zabezpieczenia”, wobec czego na ostatniej stronie egzemplarza decyzji pracownik Urzędu zamieścił adnotację „Doręczenie decyzji dnia (...).03.2022 r.”).

W toku kontroli kontrolowany organ przesłał skan kserokopii ww. decyzji, na której zobowiązany zamieścić wpis potwierdzający, że odebrał orzeczenie (...) marca 2022 r.

II. Kontrole funkcjonalne w obszarach działania urzędu objętych tematyką niniejszej kontroli

W Priorytetach Kierownictwa Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu do uwzględnienia w kontroli funkcjonalnej na rok 2023 nie wskazano tematów/zakresów kontroli funkcjonalnej odpowiadających stricte zakresowi przedmiotowej kontroli.

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda poinformował, że w obszarach związanych z zabezpieczeniem zobowiązań podatkowych oraz prowadzeniem ewidencji i rozliczaniem sum depozytowych uzyskanych w wyniku postępowania zabezpieczającego przeprowadzono jedną kontrolę funkcjonalną dotyczącą zadań realizowanych w 2023 r. Do pisma załączył Informację o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej nr 3026-SEW-2.093.4.2023.

Z powyższego załącznika wynika, że kontrolę przeprowadził 10 listopada 2023 r. p. (...) w zakresie: „Zasadność wydawania decyzji lub zasadność odstępowania od zabezpieczenia w trybie art. 33 Op”. Kontrolą objął zakończone w okresie od stycznia do października 2023 r. sprawy prowadzone na podstawie złożonych w 2023 r. do komórki SEW-2 wniosków o wydanie decyzji o zabezpieczeniu. Z przedstawionych w dokumencie ustaleń kontroli wynika, że w badanym okresie do referatu wpłynęły 4 wnioski o wydanie decyzji o zabezpieczeniu i tyle samo decyzji zostało wydanych oraz że kontrolujący nie stwierdził nieprawidłowości „skutkujących niezasadnym odstąpieniem dokonania zabezpieczenia”.

Zakres powyższej kontroli pozostaje bez związku z prowadzoną kontrolą w temacie „Prawidłowość postępowania z kwotami zabezpieczonymi w trybie art. 33 Ordynacji podatkowej”.

III. Upoważnienia, pełnomocnictwa i uprawnienia pracowników do systemów

1. Upoważnienia i pełnomocnictwa.

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda poinformował, że w Urzędzie nie obowiązuje wewnętrzna procedura postępowania dotycząca przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień do podejmowania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda oraz pełnomocnictw przygotowywanych i wydawanych w Urzędzie. Zadania związane z przygotowywaniem, ewidencjonowaniem, przechowywaniem, monitorowaniem aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień do podejmowania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda oraz pełnomocnictw przygotowywanych i wydawanych w Urzędzie realizowane są (były w kontrolowanym okresie) na podstawie Zarządzenia Nr 100/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia

7 czerwca 2021 roku w sprawie zasad przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień i pełnomocnictw wydawanych w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu oraz podległych Urzędach województwa wielkopolskiego oraz na podstawie Zarządzenia Nr 119/2023 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 23 października 2023 roku w sprawie zasad przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień i pełnomocnictw wydawanych w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu oraz podległych Urzędach województwa wielkopolskiego.

Ponadto Naczelnik wskazał, że 22 grudnia 2023 r., zgodnie z § 5 ust. 10 Wewnętrznej Procedury Postępowania Nr 25/2023 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie zasad opracowywania, ewidencjonowania i nadzorowania wewnętrznych procedur postępowania oraz innych dokumentów o charakterze organizacyjnym wydawanych przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda, kontrolowany organ przekazał do Wieloosobowego Stanowiska Obsługi Prawnej projekt Wewnętrznej procedury postępowania w sprawie zasad przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień do podejmowania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda oraz pełnomocnictw przygotowywanych i wydawanych w Urzędzie Skarbowym Poznań-Wilda, w celu uzyskania opinii prawnej. Procedura zostanie podpisana przez Naczelnika Urzędu Skarbowego bezzwłocznie po uzyskaniu powyższej opinii.

Kontrolowany organ wyjaśnił ponadto, że podpisane przez Naczelnika upoważnienia i pełnomocnictwa komórka do spraw wsparcia rejestruje w elektronicznym Rejestrze upoważnień i pełnomocnictw w Urzędzie Skarbowym Poznań-Wilda oraz w SZD.

W toku kontroli Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda przesłał rejestry upoważnień wystawionych w 2023 r. i upoważnień wystawionych w 2024 r. (tabele Excel) oraz skany obowiązujących w kontrolowanym okresie i obecnie upoważnień pracowników komórek SEW, SEE i SER.

Spośród przekazanych dokumentów weryfikacji poddano aktualnie obowiązujące upoważnienia nw. pracowników komórek SEE, SER i SEW:

- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023;
- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023;
- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130. (...).2023;
- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130. (...).2023, upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023;
- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, upoważnienie z 13.07.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023;
- (...) – upoważnienie z 05.10.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, upoważnienie z 5.10.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023;
- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023;

- (...) – upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023.

Każdy ze skontrolowanych dokumentów zawiera między innymi:

- podstawę prawną upoważnienia,
- zakres upoważnienia,
- informację o ważności upoważnienia od dnia podpisania,
- informację o utracie ważności upoważnienia w przypadku ustania obsługi Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań -Wilda lub odwołania,
- wpis, że dotychczasowe upoważnienia tracą ważność.

Ponadto z treści upoważnień wynika, że każde z nich sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach (po jednym dla: pracownika, Wydziału Kadr i Administracji Personalnej /do akt osobowych/, Referatu Wsparcia). Na każdym dokumencie widnieje podpis Naczelnika Urzędu lub Zastępcy Naczelnika Urzędu („Z up. Naczelnika”), oraz podpis właściwego pracownika kwitującego odbiór przeznaczonego dla niego egzemplarza.

W trakcie analizy dokumentów w części z nich stwierdzono błędy lub braki:

- Upoważnienia z 13.07.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023 oraz z 5.10.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, sporządzone na podstawie art. 143 § 1, § 2 pkt 1 Op (a także przepisów ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej), zawierają umocowanie między innymi do podpisywania aktualizacji tytułów wykonawczych, którą to czynność wierzyciel dokonuje w oparciu o art. 32aa pkt 1 upea. Zgodnie z art. 18 upea w postępowaniu egzekucyjnym odpowiednie zastosowanie mają przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, wobec czego upoważnienie do wykonywania ww. czynności winno zostać wydane na podstawie art. 268a kpa;
- Upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023 zawiera umocowanie do „podpisywania w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Wilda (...) dokumentów wymienionych w § 23 ust. 1 ww. rozporządzenia”. W kontrolowanym dokumencie (ani powyżej ani poniżej cytowanej treści) nie wymieniono jednak żadnego rozporządzenia, co powoduje, że zakres umocowania jest nieznany. Wobec tego upoważnienie nie spełnia wymogu określonego w art. 143 § 1 Op, zgodnie z którym organ podatkowy może upoważnić funkcjonariusza lub pracownika kierowanej jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw w jego imieniu i w ustalonym zakresie (...),
- Upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, wydane na podstawie art. 268a kpa, zawiera umocowanie do podpisywania między innymi „Decyzji umarzających postępowanie podatkowe wszczęte na wniosek podatnika”. Decyzje o umorzeniu postępowań podatkowych wydawane są na podstawie art. 208 Op, wobec czego upoważnienie do podpisywania decyzji w cytowanym przedmiocie, powinno być udzielone na podstawie art. 143 § 1, § 2 pkt 1 Op. Z całokształtu upoważnienia wynika jednak, że odnosi się ono do podpisywania pism wydawanych na podstawie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w tym postanowień związanych z udzielaniem ulg w spłacie kosztów postępowania

egzekucyjnego, zaś orzeczenie (postanowienie) o umorzeniu postępowania w tym przedmiocie jest wydawane na podstawie art. 17 § 1 upea i art. 105 kpa. Upoważnienie nie zostało zatem oparte na błędnej podstawie prawnej, lecz niewłaściwie je sformułowano (powinno być: „Postanowień umarzających postępowanie wszczęte na wniosek zobowiązanego”).

- Upoważnienie z 20.04.2023 r. nr 3026-SWW.0130.(...).2023, wydane na podstawie art. 143 § 1, § 2 pkt 1 Op, zawiera umocowanie do podpisywania między innymi „Zarządzeń w sprawach zabezpieczeń na poczet zobowiązań podatkowych”. Z treści upoważnienia oraz z przepisów prawa wynika jednak, że nie chodzi tu o podpisywanie dokumentu „zarządzenie zabezpieczenia” (ten dokument, zgodnie z art. 156 upea w brzmieniu obowiązującym w 2023 r., wymagał wskazania imienia i nazwiska oraz stanowiska osoby działającej w imieniu wierzyciela, a nie jej podpisu), lecz postanowień w sprawie przyjęcia zabezpieczenia, o których mowa w art. 33g Op. Wobec tego upoważnienie w ww. zakresie zostało błędnie sformułowane (powinno być „Postanowień w sprawach zabezpieczeń na poczet zobowiązań podatkowych”).

Pozostałe poddane kontroli upoważnienia są prawidłowe.

Skontrolowane upoważnienia zostały odnotowane w Rejestrze upoważnieńpełnomocnictw w Urzędzie Skarbowym Poznań – Wilda 2023 r.

2. Uprawnienia do systemów.

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda przekazał wykazy uprawnień użytkowników w aplikacjach dotyczące pracowników komórek SEW-1 (9 osób), SEW-2 (8 osób), SEE (26 osób) i SER (19 osób).

Na podstawie przekazanych dokumentów stwierdzono, że pracownicy ww. komórek posiadają uprawnienia niezbędne do pracy na wyznaczonych stanowiskach. Między innymi 19-stu pracowników komórki SEE ma dostęp do Ewidencji US: 15 PrzelD - Moduł „Przelewy/Wpłaty” (...)

IV. Kontrole zewnętrzne oraz informacje przesyłane do wiadomości Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu

Na podstawie przekazanych przez kontrolowany organ skanów książki kontroli Urzędu za lata 2021-2024 stwierdzono, że przeprowadzone w Urzędzie w ww. latach kontrole zewnętrzne nie dotyczyły tematu objętego obecną kontrolą.

V. Informacja dotycząca trybu składania petycji, skarg i wniosków oraz informacji dotyczącej przyjmowania obywateli w sprawach skarg i wniosków

Na tablicach informacyjnych, znajdujących się w holu na parterze budynku B Zespołu Jednostek Skarbowych w Poznaniu, zamieszczone są ogłoszenia dotyczące prawa zgłaszania przez interesantów skarg i wniosków oraz wnoszenia petycji, a także dni i godzin, w których

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda przyjmuje interesantów w sprawach skarg i wniosków. Ww. dokumenty zawierają wszystkie informacje niezbędne do prawidłowego złożenia wniosku, skargi, czy petycji.

Podsumowanie

W skontrolowanym zakresie stwierdzono:

1. W obszarze objętym tematem kontroli:

- Niewskazanie w zawiadomieniu o zajęciu zabezpieczającym wierzytelności pieniężnej (tj.: innej wierzytelności pieniężnej, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ZUS, wierzytelności z rachunku bankowego) numeru oprocentowanego rachunku bankowego Urzędu jako właściwego do obsługi zabezpieczeń, co doprowadziło do wykonania zajęcia w sposób niezgodny z dyspozycją art. 165 § 4 i 5 upea, co z kolei skutkowało utratą odsetek, naliczanych przez bank od zabezpieczonych (należących do zobowiązanego) kwot za okres od wpływu kwoty na rachunek nieoprocentowany Urzędu do dnia poprzedzającego jej wpływ na rachunek oprocentowany – nieprawidłowość stwierdzono w 52 dokumentach, tj. we wszystkich skontrolowanych zawiadomieniach, w których wystąpił obowiązek realizacji zajętej wierzytelności przez przekazanie jej na wydzielony oprocentowany rachunek bankowy organu egzekucyjnego;
Przyczyna nieprawidłowości: decyzja (...) oraz osób nadzorujących pracę komórki;
Osoby odpowiedzialne: (...), Zastępca Naczelnika Urzędu (ZN2) (...); Naczelnik Urzędu w kontrolowanym okresie pani Justyna Ratajczyk;
- Nieuzasadnioną zwłokę w przekazaniu kwot uzyskanych na poczet zabezpieczenia z nieoprocentowanego rachunku bankowego Urzędu na rachunek oprocentowany, co skutkowało utratą odsetek, naliczanych przez bank od zabezpieczonych (należących do zobowiązanego) kwot za okres od wpływu kwoty na rachunek nieoprocentowany Urzędu do dnia poprzedzającego jej wpływ na rachunek oprocentowany, a nadto jest niezgodne z wytycznymi Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 10 marca 2023 r. nr (...) – nieprawidłowość stwierdzono w przypadku 32 kwot z 74 uzyskanych w kontrolowanych sprawach kwot (bez kwot uzyskanych w sprawach (...) Sp. z o.o.);
Przyczyna nieprawidłowości: ww. decyzja o podawaniu w zawiadomieniach o zajęciu wierzytelności numeru nieoprocentowanego rachunku bankowego Urzędu jako właściwego do obsługi zabezpieczeń oraz wykonanie z opóźnieniem obowiązków przez pracowników SEE biorących udział w realizacji zadania w poszczególnych sprawach zabezpieczających;
Osoby odpowiedzialne: (...) oraz osoby nadzorujące pracę komórki: Zastępca Naczelnika Urzędu (ZN2) (...), Naczelnik Urzędu w kontrolowanym okresie pani Justyna Ratajczyk, a także pracownicy SEE biorący udział w realizacji zadania w poszczególnych sprawach zabezpieczających;
- Naruszenie art. 12 kpa, w związku z art. 18 upea, poprzez zwłokę w rozliczeniu zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułami wykonawczymi, skutkiem czego było bezpodstawne odsunięcie w czasie zaspokojenia

wierzyciela w części zaległości pokrytej zabezpieczonymi kwotami – nieprawidłowość stwierdzono w sprawach 7 z 9 podmiotów;

Przyczyna nieprawidłowości: brak przepływu istotnych informacji między komórką SEW-1 i pracownikami SEE przyjmującymi tytuły wykonawcze do realizacji (zalecenia wymiany tych informacji wdrożono dopiero w trakcie kontroli);

Osoby odpowiedzialne: (...), (...), Zastępca Naczelnika Urzędu (ZN2) (...), Naczelnik Urzędu w kontrolowanym okresie pani Justyna Ratajczyk;

- Naruszenie art. 54 § 1, art. 53 § 1 w związku z art. 59 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, poprzez bezpodstawne naliczenie odsetek za zwłokę - od części zobowiązania podatkowego pokrytej zabezpieczonymi kwotami - za okres od dnia następującego po uzyskaniu kwot do dnia ich rozliczenia, skutkiem czego było nieuzasadnione zwiększenie obciążeń zobowiązanego oraz zaspokojenie wierzyciela z zabezpieczonych kwot w mniejszym stopniu niż to wynika z przepisów prawa – nieprawidłowość stwierdzono w sprawach 2 z 9 podmiotów;

Przyczyna nieprawidłowości: błąd pracowników SEE;

Osoby odpowiedzialne: pracownicy SEE, którzy wprowadzili w sprawach egzekucyjnych zabezpieczone kwoty do systemu EGAPOLTAX oraz osoby nadzorujące ich pracę oraz pracę komórki SEE: (...), Zastępca Naczelnika Urzędu (ZN2) (...), Naczelnik Urzędu w kontrolowanym okresie pani Justyna Ratajczyk;

- Naruszenie art. 42a ust. 1 ustawy PIT, poprzez niesporządzenie dokumentu PIT-11 o wysokości przychodów z tytułu wypłaconego zobowiązanemu oprocentowania od jego środków pieniężnych, stanowiących zabezpieczenie zobowiązań podatkowych, utrzymywanych na oprocentowanym rachunku bankowym Urzędu, wskutek czego zobowiązany nie otrzymał dotychczas informacji potrzebnej do prawidłowego sporządzenia zeznania rocznego za 2023 r. i opodatkowania dochodu z ww. tytułu – nieprawidłowość stwierdzono w sprawach 4 zobowiązanych, tj. we wszystkich sprawach skontrolowanych, w których obowiązek taki wystąpił;

Przyczyna nieprawidłowości: błędna wykładnia przepisów prawa;

Osoby odpowiedzialne: osoby realizujące zadania w zakresie wystawiania PIT-11 przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda oraz osoba nadzorująca ich pracę: Naczelnik Urzędu w kontrolowanym okresie pani Justyna Ratajczyk;

- Niezastosowanie w kontrolowanych sprawach wytycznych Ministerstwa Finansów z 7 kwietnia 2021 r. nr (...) w zakresie formy i czasu przesyłania do banków informacji o tym, że dokonane zajęcie zabezpieczające stanowi kontynuację blokady Szefa KAS (obowiązek informacyjny wykonano na formularzu 5227 zamiast 5217 i po uzyskaniu odpowiedzi z banku a nie przed jej otrzymaniem) – uchybienie dotyczy 13 zajęć zabezpieczających, tj. wszystkich zajęć, do których zastosowanie miały ww. wytyczne;
- Niezastosowanie w kontrolowanych sprawach wytycznych Ministerstwa Finansów z 4 stycznia 2023 r. nr (...), przekazanych do Urzędów Skarbowych województwa wielkopolskiego 16 stycznia 2023 r., poprzez nieskierowanie do banku, będącego dłużnikiem zajętej wierzytelności, komunikatu 5230 „Zawiadomienie o rodzaju zajętej wierzytelności” bezpośrednio po dokonaniu zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego tj. przed otrzymaniem odpowiedzi z banku (według informacji przez

kontrolowany organ, obowiązek został wykonany w trakcie kontroli) – uchybienie dotyczy 5 z 12 zajęć dokonanych po 16 stycznia 2023 r.;

- Dokonanie przelewu - z konta nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany Urzędu - kwoty uzyskanej w toku postępowania zabezpieczającego prowadzonego wobec zobowiązanego na podmiot o tym samym nazwisku, ale innym imieniu – uchybienie dotyczy 1 kwoty z 74 uzyskanych w kontrolowanych sprawach kwot (bez kwot uzyskanych w sprawach (...) Sp. z o.o. 9);
- Brak udokumentowania doręczenia decyzji o zabezpieczeniu, tj. brak potwierdzenia przez podatnika odbioru decyzji o zabezpieczeniu (w toku kontroli uzyskano taki dokument od zobowiązanego i uzupełniono o niego akta sprawy) - uchybienie dotyczy doręczenia 1 z 11 decyzji zabezpieczających, których obowiązek doręczenia leżał po stronie kontrolowanego organu.

2. W zakresie wydanych upoważnień:

- umocowanie w upoważnieniu opartym na art. 143 § 1, § 2 pkt 1 Op do wykonywania czynności, której zakres wymaga upoważnienia wydanego na podstawie art. 268a kpa – uchybienie stwierdzono w 1 na 14 skontrolowanych upoważnień;
- naruszenie art. 143 § 1 Op, poprzez niewskazanie zakresu umocowania (tj. pominięcie aktu prawnego, którego przepis - powołany w upoważnieniu - określa ten zakres) - nieprawidłowość stwierdzono w 1 na 14 skontrolowanych upoważnień; Osoby odpowiedzialne: osoba, która przygotowała dokument; Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego (ZN1) (...), która podpisała dokument;
- użycie w upoważnieniu nieprawidłowych terminów (sformułowań) w określeniu części czynności objętych umocowaniem, co może budzić wątpliwości co do zakresu upoważnienia – uchybienie stwierdzono w 2 z 14 skontrolowanych upoważnień;
- brak upoważnienia pracowników komórki SEE do dokonywania w Oddziale Okręgowym NBP w Poznaniu wpłat gotówkowych na wydzielony oprocentowany rachunek depozytowy Urzędu, co czyni niemożliwym realizację ww. obowiązku zgodnie z dyspozycją art. 165 § 2 upea (stwierdzone uchybienie nie wpłynęło na realizację zadań przez kontrolowany organ – w kontrolowanych sprawach nie wystąpiły zdarzenia, o których mowa w ww. przepisie);
- brak aktualizacji dokumentu z 28 września 2018 r. „Lista osób upoważnionych przez Izbę Administracji Skarbowej w Poznaniu do obsługi rachunku Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda”, stanowiącego upoważnienie kilku pracowników komórki SEE do dokonywania w Oddziale Okręgowym NBP w Poznaniu wpłat gotówkowych na rachunek depozytowy (nieoprocentowany), mimo że stosunek pracy jednej z umocowanych osób ustał z upływem 27 lipca 2020 r.

Ocena skontrolowanego przedmiotu kontroli – pozytywna z nieprawidłowościami.

[dowód: akta kontroli poz. 15 - 56 w SZD]

Na podstawie powyższego stwierdzono:

1. Niewskazanie w zawiadomieniach o zajęciu zabezpieczającym wierzytelności pieniężnej numeru oprocentowanego rachunku bankowego Urzędu jako właściwego do obsługi zabezpieczeń.
2. Nieuzasadnioną zwłokę w przekazaniu kwot z nieoprocentowanego rachunku bankowego Urzędu na rachunek oprocentowany.
3. Naruszenie art. 12 kpa, w związku z art. 18 upea, poprzez zwłokę w rozliczeniu zabezpieczonych kwot na poczet zaległości podatkowych objętych tytułami wykonawczymi.
4. Naruszenie art. 54 § 1, art. 53 § 1 w związku z art. 59 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, poprzez bezpodstawne naliczenie odsetek za zwłokę - od części zobowiązania podatkowego pokrytej zabezpieczonymi kwotami - za okres od dnia następującego po uzyskaniu kwot do dnia ich rozliczenia.
5. Naruszenie art. 42a ust. 1 ustawy PIT, poprzez niesporządzenie dokumentu PIT-11 o wysokości przychodów z tytułu wypłaconego zobowiązanemu oprocentowania od jego środków pieniężnych, stanowiących zabezpieczenie zobowiązań podatkowych, utrzymywanych na oprocentowanym rachunku bankowym Urzędu.
6. Niezastosowanie wytycznych Ministerstwa Finansów z 7 kwietnia 2021 r. nr (...) w zakresie formy i czasu przesyłania do banków informacji o tym, że dokonane zajęcie zabezpieczające stanowi kontynuację blokady Szefa KAS.
7. Niezastosowanie wytycznych Ministerstwa Finansów z 4 stycznia 2023 r. nr (...), poprzez nieskierowanie do banku, będącego dłużnikiem zajętej wierzytelności, komunikatu 5230 „Zawiadomienie o rodzaju zajętej wierzytelności”.
8. Dokonanie przelewu - z konta nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany Urzędu - kwoty uzyskanej w toku postępowania zabezpieczającego, prowadzonego wobec zobowiązanego, na podmiot o tym samym nazwisku, ale innym imieniu niż zobowiązany;
9. Brak udokumentowania doręczenia decyzji o zabezpieczeniu, poprzez brak uzyskania od podatnika potwierdzenia odbioru decyzji o zabezpieczeniu.
10. Umocowanie pracownika Urzędu - w upoważnieniu opartym na art. 143 § 1, § 2 pkt 1 Op - do wykonywania czynności, której zakres wymaga upoważnienia wydanego na podstawie art. 268a kpa.
11. Naruszenie art. 143 § 1 Op, poprzez niewskazanie zakresu umocowania (tj. pominięcie aktu prawnego, którego przepis - powołany w upoważnieniu - określa ten zakres).
12. Użycie w upoważnieniu nieprawidłowych terminów (sformułowań) w określeniu części czynności objętych umocowaniem.
13. Brak upoważnienia pracowników komórki SEE do dokonywania w Oddziale Okręgowym NBP w Poznaniu wpłat gotówkowych na wydzielony oprocentowany rachunek depozytowy Urzędu.
14. Brak aktualizacji dokumentu z 28 września 2018 r. „Lista osób upoważnionych przez Izbę Administracji Skarbowej w Poznaniu do obsługi rachunku Urzędu Skarbowego Poznań – Wilda”.

Informacja o zgłoszonych zastrzeżeniach do projektu wystąpienia pokontrolnego

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań - Wilda nie wniósł zastrzeżeń do ustaleń kontroli zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego.

Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zaleca:

1. Wskazywać w zawiadomieniach o zajęciu zabezpieczającym wierzytelności pieniężnej (tj. innej wierzytelności pieniężnej, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ZUS, wierzytelności z rachunku bankowego) numer oprocentowanego rachunku bankowego Urzędu, jako rachunku właściwego do obsługi zabezpieczeń.
2. Wdrożyć nowe rozwiązania (zaktualizować wewnętrzną procedurę) w zakresie postępowania w sprawie rozliczania sum depozytowych i ponadto - w przypadku, gdy środki pieniężne na poczet zabezpieczenia wpłyną na nieoprocentowany rachunek bankowy Urzędu - niezwłocznie je przekazywać na rachunek oprocentowany.
3. Rozliczać zabezpieczone kwoty na poczet zaległych zobowiązań podatkowych, objętych postępowaniem zabezpieczającym, niezwłocznie po wystawieniu tytułów wykonawczych obejmujących te zobowiązania.
4. Nie naliczać - od zobowiązania podatkowego pokrytego zabezpieczonymi kwotami - odsetek za zwłokę za okres od dnia następującego po uzyskaniu kwot do dnia ich rozliczenia.
5. Sporządzać oraz terminowo przekazywać zobowiązanemu i do właściwego urzędu skarbowego informację PIT-11 o wysokości przychodów z tytułu wypłaconego zobowiązanemu (również w formie zaliczenia na poczet jego zaległości) oprocentowania od jego środków pieniężnych, stanowiących zabezpieczenie zobowiązań podatkowych, utrzymywanych na oprocentowanym rachunku bankowym Urzędu – dotyczy przypadków, gdy zobowiązanym jest osoba fizyczna.
6. Kierować do banku prowadzącego rachunek bankowy zobowiązanego informację o kontynuacji blokady niezwłocznie (przed otrzymaniem odpowiedzi z banku na zajęcie), na formularzu 5217 – dotyczy przypadków, gdy dokonane zajęcie zabezpieczające wierzytelności zobowiązanego z rachunku bankowego stanowi kontynuację blokady Szefa KAS.
7. Kierować do banku, będącego dłużnikiem zajętej wierzytelności, niezwłocznie (przed otrzymaniem odpowiedzi z banku na zajęcie) komunikat 5230 „Zawiadomienie o rodzaju zajętej wierzytelności” - dotyczy przypadków, gdy dokonane zajęcie zabezpieczające wierzytelności zobowiązanego z rachunku bankowego dotyczy zobowiązań, o których mowa w art. 62b ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 2488 ze zm.).
8. Sporządzać w Ewidencji dokument przelewu środków pieniężnych z rachunku nieoprocentowanego na rachunek oprocentowany z należytą starannością, z uwzględnieniem prawidłowych danych zobowiązanego – dotyczy przypadków, gdy środki pieniężne na poczet zabezpieczenia wpłyną na nieoprocentowany rachunek

- bankowy Urzędu.
9. Dochowywać należytej staranności podczas realizacji obowiązku doręczenia korespondencji zobowiązanemu i dokumentowania tej czynności oraz niezwłocznie weryfikować prawidłowość i kompletność potwierdzenia przez adresata (lub inną upoważnioną osobę) odbioru decyzji o zabezpieczeniu i innych doręczanych dokumentów.
 10. Sporządzać dokument upoważnienia na podstawie art. 268a kpa – dotyczy przypadków, gdy umocowanie pracownika Urzędu obejmuje czynności realizowane w trybie przepisów upea lub kpa.
 11. Sporządzać dokumenty upoważnienia z należyłą starannością i przed ich podpisaniem weryfikować, czy spełniają wymogi art. 143 § 1 i 2 Op, w tym czy w sposób kompletny określono w nich zakres umocowania.
 12. Używać w upoważnieniach nomenklatury stosowanej przez ustawodawcę do określenia czynności lub dokumentów - dotyczy przypadków, gdy upoważnienie pracownika Urzędu obejmuje wykonywanie czynności lub podpisywanie dokumentów określonych w przepisach prawa.
 13. Upoważnić wybranych pracowników komórki SEE do dokonywania w Oddziale Okręgowym NBP w Poznaniu wpłat gotówkowych na wydzielony oprocentowany rachunek depozytowy Urzędu i listę upoważnionych przekazać do ww. oddziału banku.
 14. Zaktualizować niezwłocznie (jeśli dotychczas tego obowiązku nie wykonano) złożoną w Oddziale Okręgowym NBP w Poznaniu listę osób upoważnionych 28 września 2018 r. do dokonywania wpłat gotówkowych na depozytowy rachunek nieoprocentowany Urzędu oraz na bieżąco monitorować aktualność dokumentów umocowujących pracowników Urzędu do dokonywania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu i w razie konieczności aktualizować te dokumenty.
 15. Przeprowadzić kontrolę funkcjonalną w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz przekazać informację o rezultatach wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie

Stosownie do przepisu art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020, poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Termin złożenia informacji

W przypadku stwierdzonych uchybień bądź nieprawidłowości w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.

PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

Z up. Dyrektora
Izby Administracji Skarbowej
w Poznaniu
Robert Stangret
Zastępca Dyrektora
(podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym)

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Korespondencję otrzymują

1. Adresat - elektronicznie
2. aa

Do wiadomości – wyłącznie drogą elektroniczną

1. Z-ca DIAS – Robert Stangret
2. Z-ca DIAS – Dariusz Strugliński
3. Z-ca DIAS – Anna Urbaniak-Schneider
4. Wydział Spraw Wierzycielskich i Rachunkowości Podatkowej (IEW)
5. Dział Egzekucji Administracyjnej (IEE)
6. Dział Wsparcia Zarządzania (IWZ)